

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CHOJNICACH ZA 2019 ROK
/w tym sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny/**

Poniższe opracowanie przedstawia działania tut. ośrodka pomocy społecznej podejmowane w 2019 r., w szczególności, zawiera informacje, których przekazanie radnym gminy nakazują przepisy obowiązującego prawa, w tym:

- **art. 110 ust. 9 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.): Kierownik ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektor centrum usług społecznych, składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – centrum usług społecznych, oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.
- **art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.): W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Niniejsza Informacja, ze względu na komplementarny zakres tematyczny, prezentuje ww. sprawozdania łącznie.

Spis treści

WPROWADZENIE 3

I.	WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ	9
1.	Świadczenia pieniężne i rzeczowe	10
2.	Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej.....	10
3.	Praca socjalna	12
4.	Prace społecznie użyteczne	13
5.	Dominujące problemy podopiecznych.....	13
II.	POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ	15
III.	REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY	16
1.	Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	16
2.	Program „Opieka wytchnieniowa”.....	17
3.	Resortowy „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”	17
4.	Rządowy program „Dobry start”	18
5.	Programy gminne.....	18
5.1.	Program osłonowy „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023	18
5.2.	Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019-2021	18
5.3.	Program Koperta życia	21
IV.	POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY	21
1.	Stypendia szkolne	22
2.	Zasiłki szkolne	23
V.	DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK	23
1.	Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł.....	24
2.	Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	24
3.	Spotkanie Wigilijne	25

4.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI).....	25
VI.	WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH ORAZ PROGRAMU DOBRY START	27
1.	Świadczenia wychowawcze (500+)	28
2.	Świadczenia rodzinne.....	33
	2.1. Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)	33
	2.2. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	34
	2.3. Świadczenia rodzicielskie	36
	2.4. Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”	36
3.	Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu	36
4.	Świadczenie dobry start.....	37
5.	Świadczenia alimentacyjne	37
	5.1. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych	37
	5.2. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych	37
VII.	FUNKCJONOWANIE OŚRODKA	39
	PODSUMOWANIE I KIERUNKI DZIAŁANIA W 2020 R.	42

WPROWADZENIE

W roku 2019 tut. ośrodek pomocy społecznej – zwany dalej ośrodkiem, realizował szeroki zakres zadań, wynikających, w szczególności, z następujących przepisów obowiązującego prawa:

a/ ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- UCHWAŁA NR 140 RADY MINISTRÓW z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr XXIV/317/2004 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2004 r. w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za – realizowane w ramach zadań własnych gminy – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- Uchwała Nr XVII/288/08 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 października 2008 r. w sprawie minimalnej wysokości zasiłku okresowego realizowanego w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- Uchwała Nr III/16/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr III/17/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu,
- Uchwała Nr III/18/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023,
- Uchwała Nr XXXIII/537/2018 Rady Gminy W Chojnicach z dnia 18 maja 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia będących schroniskami dla osób bezdomnych, w tym schroniskami z usługami opiekuńczymi, oraz domami dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- Uchwała Nr XI/175/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;

b/ ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

c/ ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- Uchwała Nr IV/25/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie przyjęcia Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019 – 2021,
- Uchwała nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;

d/ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

e/ ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wraz z wydanym na jej podstawie aktami normatywnymi:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Uchwała Nr IX/166/2015 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020,

f/ ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych ,
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych w urzędach administracji publicznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna,

g/ ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,

h/ ustawy z dnia 7 września 2007 r. roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wraz z aktami normatywnymi, w tym:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w urzędach administracji publicznej,
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2011 roku w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego,

- [Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.](#)
- i/ ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wraz z aktami normatywnymi, w tym:
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego,
 - Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego,
 - Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,
 - Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego;
- j/ ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wraz z aktem normatywnym:
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
- k/ ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi:
- Uchwała nr XXXII/532/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach do prowadzenia postępowań, w tym wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielanej uczniom,
 - Uchwała nr XXXIV/564/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Chojnice”;
- l/ [ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy](#) wraz z aktem normatywnym:
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,
- m/ ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- n/ ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wszystkie realizowane przez ośrodek zadania służyły ochronie poziomu życia osób oraz rodzin zamieszkujących na terenie gminy Chojnice i obejmowały działania w obszarach zabezpieczenia społecznego, dotyczących, w szczególności:

- pomocy społecznej,
- systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej¹,
- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych,

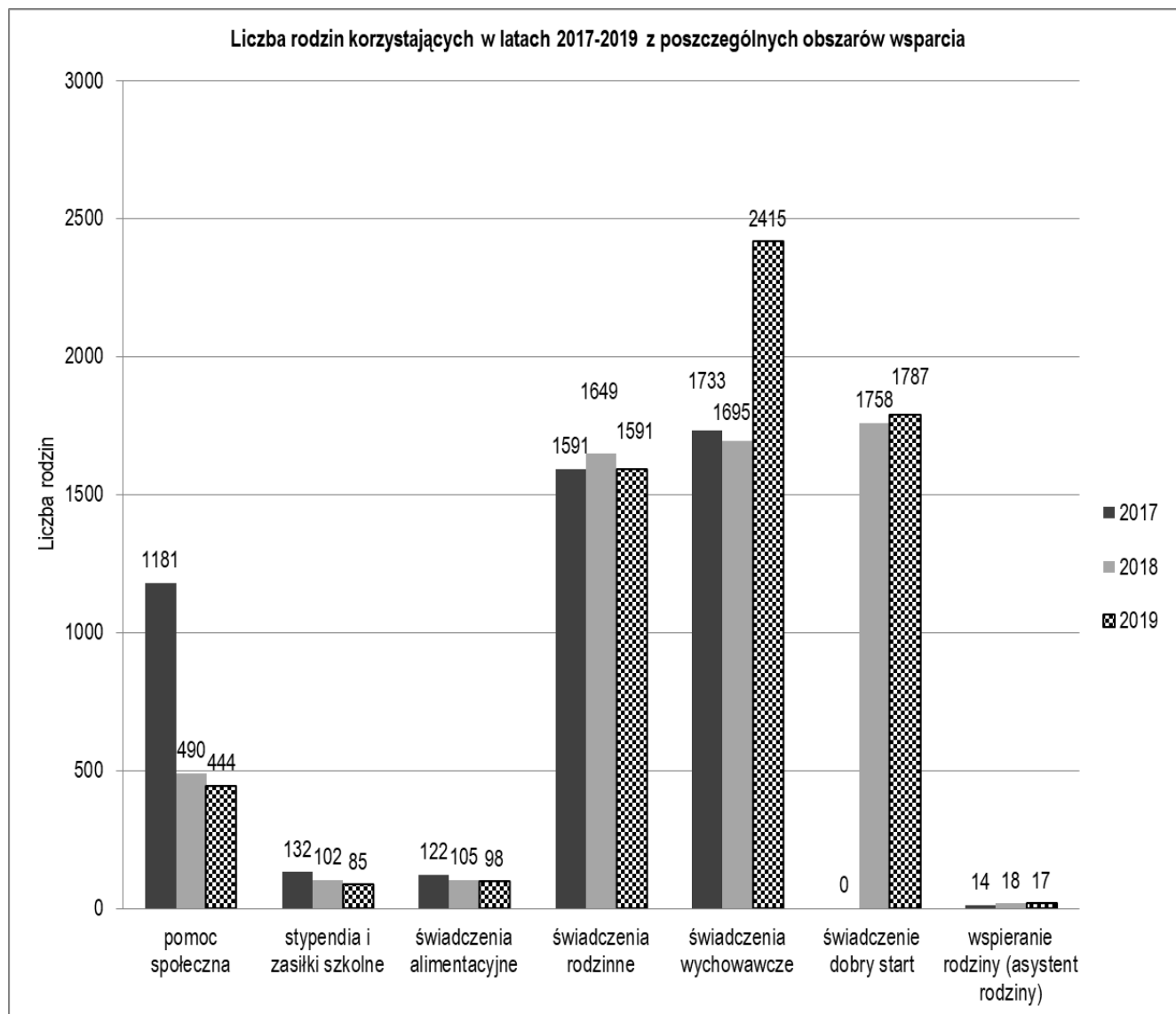
¹ W obszarze tym uwzględnia się, w treści niniejszego opracowania, wyłącznie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny wraz z kosztami oraz wydatki związane z przebywaniem dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, ponieważ pozostałe działania powielają się z zadaniami realizowanymi w zakresie systemu pomocy społecznej oraz działaniami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego

- świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

Mieszkańcy naszej gminy najczęściej korzystali ze świadczenia wychowawczego, a następnie świadczenia dobry start, świadczeń rodzinnych, pomocy społecznej, świadczeń alimentacyjnych, stypendiów i zasiłków szkolnych, z kolei najmniejsza ich grupa, co ilustruje wykres nr 1, otrzymała wsparcie z systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Należy nadmienić, że niejednokrotnie jedna rodzina korzysta z każdego rodzaju ww. wsparcia – nie prowadzi się statystyki w tym zakresie. W związku z tym w sprawozdawczości odrębnie ujmuje się liczbę rodzin² otrzymujących wsparcie z poszczególnych obszarów obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej

Wykres 1: Liczba rodzin korzystających w latach 2017-2019 z poszczególnych obszarów wsparcia obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej

² Pojęcie „rodzina” jest odmiennie definiowane w poszczególnych obszarach wsparcia, i w związku z tym dane liczbowe możliwe do pozyskania z systemów informatycznych obsługujących te obszary nie są zawsze porównywalne, i tak:

- w obszarach pomocy społecznej, wspierania rodziny oraz stypendiów i zasiłków szkolnych „rodzina” oznacza osoby prowadzące wspólne gospodarstwo domowe (wieloosobowe lub jednoosobowe), rodzina jest tu też określana jako „środowisko”;

- w obszarach świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych „rodzina” oznacza uwzględnione we wniosku osoby, tj. np. małżonkowie, konkubenci, dzieci do 25 r.ż., spełniający warunki, o których mowa w przedmiotowych ustawach. Tak zdefiniowane pojęcie rodziny prowadzi – zwłaszcza w obszarze świadczeń rodzinnych – do zawyżenia liczby rodzin, ponieważ, np. rodzina, z której jedna osoba pobrała zasiłek rodzinny, a inna zasiłek pielęgnacyjny, będzie policzona dwa razy.

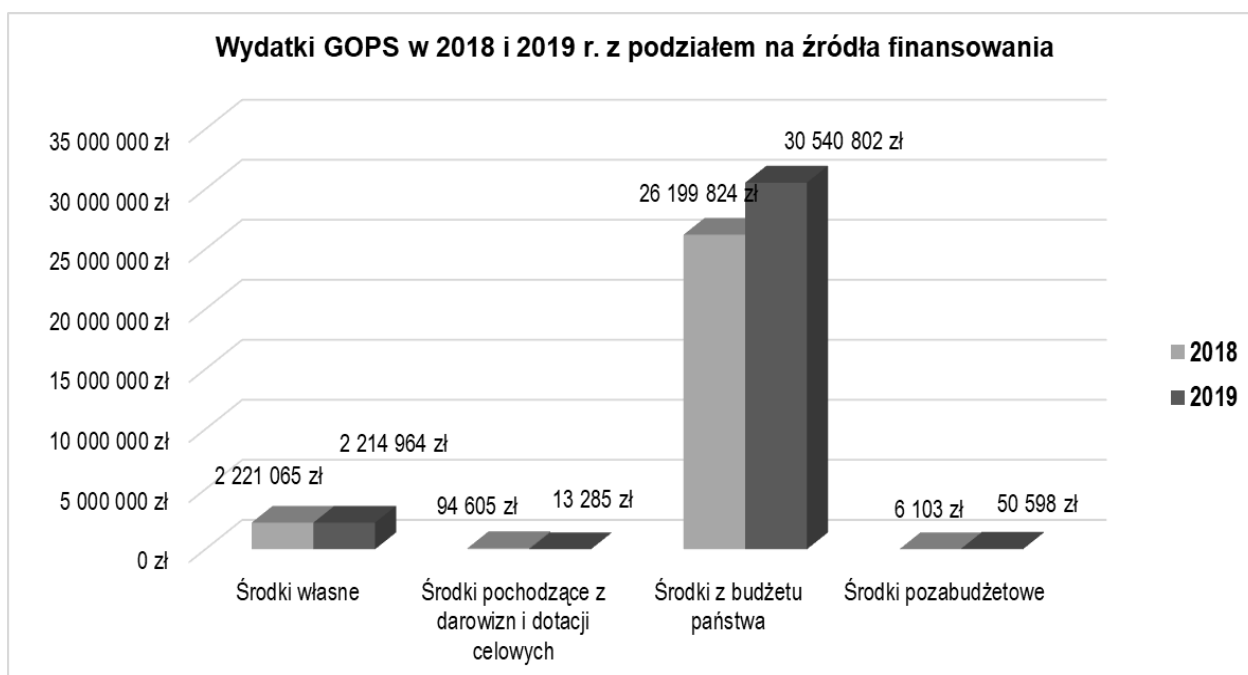
Na swoje zadania ośrodek wydatkował łącznie w 2019 roku **32 819 649 zł**, tj. o 15,1% więcej w porównaniu z 2018 r. – 28 521 597 zł, w tym:

- a/ środki budżetowe – 32 769 051 zł,
- b/ środki pozabudżetowe – 50 598 zł.

Z kwoty **32 819 649 zł** najwięcej środków, podobnie jak w 2018 r.:

- przeznaczono na zaspokajanie, w różnorodnych formach, potrzeb mieszkańców gminy – 94,7%, tj. 31 083 901 zł (w 2018 r. 93,8%, tj. 26 762 255 zł), a pozostała kwota – 1 735 748 zł, tj. 6,2% to koszty utrzymania ośrodka (w 2018 r. – 1 759 342 zł, 6,2%),
- stanowiły dotacje z budżetu państwa – 30 540 802 zł, tj. 93,1% (w 2018 r. 26 199 824 zł, 91,9%) dane te ilustruje wykres nr 2.

Wykres 2: Wydatki GOPS w 2018 i 2019 r. z podziałem na źródła finansowania

Badając wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań z poszczególnych obszarów, to największy odsetek spośród nich w 2019 r. wydatkowano na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i wychowawczych – **86,37%**, tj. 26 848 412 zł, a w dalszej kolejności na świadczenia w ramach:

- pomocy społecznej – **7,95%**,
- świadczenia dobry start – **2,68%**,
- świadczeń alimentacyjnych – **1,90%**,
- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych – **0,69%**,
- wspierania rodziny i pieczy zastępczej – **0,41%**.

Identyczne relacje występowały w roku 2018, stosowne dane przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1: Wydatki w latach 2016-2018 na realizację zadań w poszczególnych obszarach działania

OBSZARY DZIAŁANIA		ROK					
		2017		2018		2019	
		zł	%	zł	%	zł	%
Świadczenia rodzinne i wychowawcze (500+), w tym:	wychowawcze	14 888 374,-	50,65	14 316 578,-	53,50	18 629 162,-	59,93
	rodzinne	7 546 845,-	25,68	8 025 790,-	29,99	8 219 250,-	26,44
Pomoc społeczna		5 725 308,-	19,48	2 548 350,-	9,52	2 472 240,-	7,95
Świadczenia alimentacyjne		780 760,-	2,66	652 205,-	2,44	589 460,-	1,90
Stypendia i zasiłki szkolne		353 665,-	1,20	279 228,-	1,04	213 413,-	0,69
Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza		97 511,-	0,33	107 604,-	0,40	127 876,-	0,41

Dobry start	Realizacja od 2018 r.	832 500,-	3,11	832 500,-	2,68
RAZEM	29 392 463,-	100	26 762 255,-	100	31 083 901,-

Analizując, na podstawie danych zawartych w tabeli nr 1, wydatki w każdym z poszczególnych obszarów działania, to ich wzrost w 2019 r., w porównaniu z rokiem 2018, odnotowano w obszarze:

- świadczeń wychowawczych o 30,12%, tj. o 4 312 584 zł,
- wspierania rodziny i pieczy zastępczej o 18,84%, tj. o 20 272 zł,
- świadczeń rodzinnych o 2,41%, tj. o 193 460 zł,

Z kolei spadek wydatków odnotowano w:

- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy (stypendia i zasiłki szkolne) o 23,57%, tj. o 65 815 zł,
- świadczeniach alimentacyjnych o 9,62%, tj. o 62 745 zł
- pomocy społecznej o 2,99%, tj. o 76 110 zł,

Wydatki na realizację programu Dobry start nie uległy zmianie.

Biorąc z kolei pod uwagę środki finansowe wydatkowane (bez względu na obszary działania) na poszczególne formy wsparcia, to w 2019 r. najwięcej z nich, podobnie jak w 2018 r., przeznaczono na świadczenia pieniężne lub w naturze, które bezpośrednio zasiły budżety domowe świadczeniobiorców – **aż 29 417 786 zł**, a w dalszej kolejności na:

- zapewnienie całodobowego wsparcia – **857 929 zł**,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno-rentowe, odprowadzane bezpośrednio do ZUS i KRUS za uprawnionych świadczeniobiorców – **540 741 zł**,
- wsparcie usługowe w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i usług asystenta rodziny – **261 447 zł**,

Takie same tendencje występowały w 2018 i 2017 r., odpowiednie dane zawiera tabela nr 2.

Tabela nr 2: Przeznaczenie wydatków ośrodka w latach 2017 – 2019

ROK	PRZEZNACZENIE WYDATKÓW										RAZEM /w zł/		
	Zasilanie budżetów domowych świadczeniobiorców		Składki ZUS i KRUS odprowadzane za świadczeniobiorców		Zapewnienie całodobowego wsparcia		Zabezpieczenie pomocy usługowej		Inne cele*				
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%			
2017	28 208 179	95,97	448 924	1,53	528 280	1,80	190 080	0,64	17 000	0,06	29 392 463		
2018	25 275 549	94,44	520 350	1,94	789 509	2,95	156 847	0,59	20 000	0,07	26 762 255		
2019	29 417 786	94,64	34,71	540 741	1,74	857 929	2,76	261 447	0,84	5 998	0,02	31 083 901	
													Pomoc społeczna
													1 429 181
													Stypendia i zasiłki szkolne
													213 413
													Świadczenia rodzinne
													7 724 070
													Świadczenia alimentacyjne
589 460													
Dobry start													
832 500													

		500+		59,93							
		18 629 162									

*Dotyczy wydatków na dowóz posiłków do szkół, w których nie ma kuchni szkolnych i sprawienie pogrzebu.

Z danych w tabeli nr 2 wynika, że w 2019 r., w porównaniu z 2018 r.:

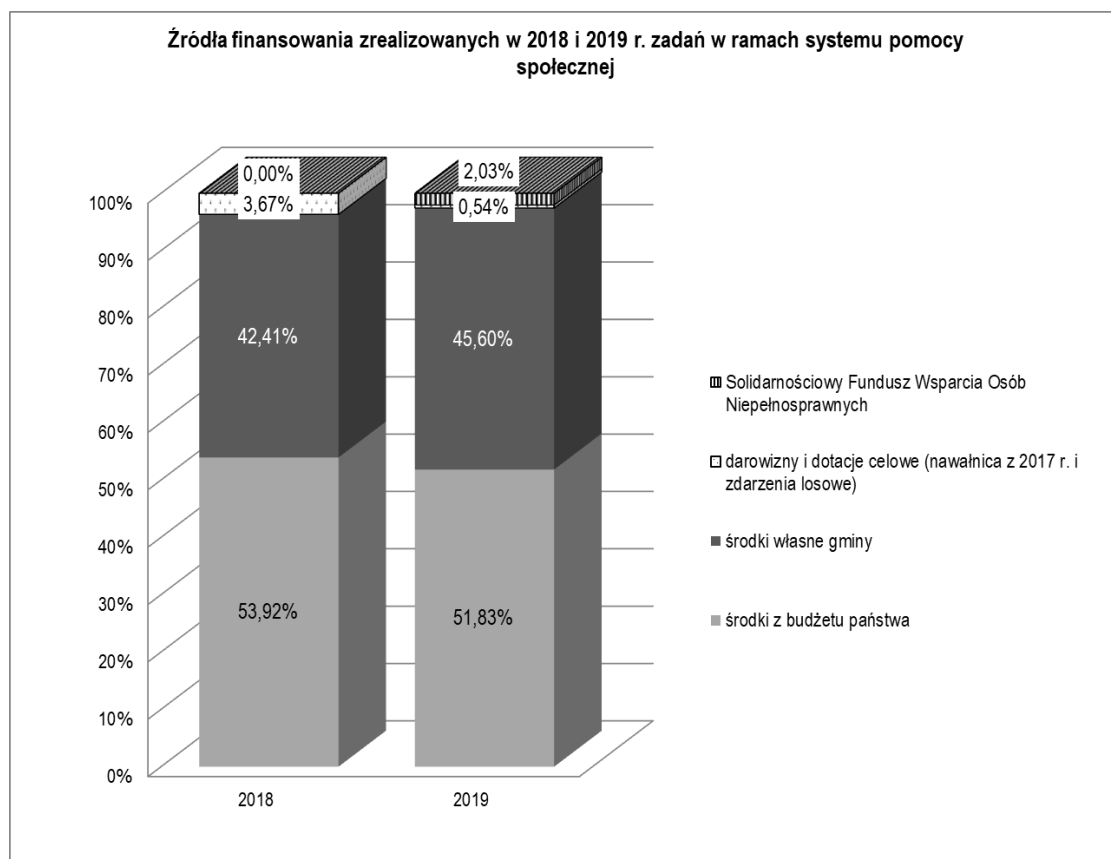
- a/ największy wzrost wydatków nastąpił na pomoc usługową (świadczoną przez opiekunów i asystenta rodziny) - o 66,69%, tj. o 104 600 zł, a w dalszej kolejności na:
- zasilenie budżetów domowych klientów, w szczególności w postaci świadczeń wychowawczych, rodzinnych, zasiłków z systemu pomocy społecznej (w formie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej) – o 16,39%, tj. o 4 142 237 zł,
 - zapewnienie całodobowego wsparcia (w domach pomocy społecznej, instytucjach pieczy zastępczej i schroniskach/noclegowniach dla bezdomnych) – o 8,67%, tj. o 68 420 zł,
 - ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne dla uprawnionych świadczeniobiorców – o 3,92%, tj. o 20 391 zł
- b/ zmniejszenie wydatków odnotowano na:
- tzw. „inne cele” - o 70,01%, tj. o 14 002 zł (nie zostały poniesione koszty na dowóz posiłków do szkół, natomiast zostały poniesione na sprawienie pogrzebu).

Szczegółowy opis środków wydatkowanych w ramach poszczególnych, powyżej wymienionych, kategorii został przedstawiony w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania.

I. WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2019 r. **444** rodziny (tj. 1 192 osoby) skorzystały ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej. Na zaspokajanie niezbędnych potrzeb w ramach systemu pomocy społecznej wydatkowano łącznie **2 472 240 zł** (w 2018 r. 2 548 350 zł), z których najwięcej, bo 694 559 zł, tj. 28,09% (w 2018 r. – 795 284 zł, tj. 31,21%), z przeznaczeniem na dożywianie w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz gminnego programu osłonowego „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019 - 2023 – szerzej o programach w rozdziale III.

Z kwoty 2 472 240 zł środki z budżetu państwa stanowiły 51,83% tj. 1 281 485 zł (w 2018 r. 53,92%, tj. 1 374 054 zł), środki własne gminy 46,14%, tj. 1 140 657 zł, w tym 13 285 zł pochodzące z darowizn od stowarzyszeń, firm i osób prywatnych (w 2018 r. 46,08%, tj. 1 174 296 zł, w tym środki z darowizn od stowarzyszeń, firm i osób prywatnych 93 417 zł), oraz środki Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – 50 098 zł (w 2018 r. – 0 zł) co ilustruje poniższy wykres.

Zdecydowana większość z tych środków, bo **1 429 181 zł**, tj. 57,81% zasilili bezpośrednio budżety domowe mieszkańców gminy (w 2018 r. 1 645 407 zł, tj. 64,57%), pozostałe przeznaczono na: zapewnienie wsparcia w placówkach całodobowych – **794 652 zł**, tj. 32,14% (w 2018 r. 736 687 zł, tj. 28,91%), sfinansowanie usług – **196 848 zł**, tj. 7,96% (w 2018 r. 102 065 zł, tj. 4,01%), opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne – **45 561 zł**, tj. 4,84% (w 2018 r. 44 191 zł, tj. 1,73%) oraz na inne cele, tj. w 2019 r. sprawienie pogrzebu 5 998 zł, tj. 0,24% (w 2018 r. 20 000 zł, tj. 0,78% - na dowóz posiłków do szkół niedysponujących kuchnią).

Opisane powyżej wydatki w ramach systemu pomocy społecznej – poza kosztami ww. programów w zakresie dożywiania oraz opieki wytnieniowej – szczegółowo zostały opisane w podrozdziałach niniejszego rozdziału.

1. Świadczenia pieniężne i rzeczowe

Zasiłki okresowe – wsparcie otrzymały **104** rodziny/osoby na łączną kwotę **122 619 zł**, w tym 120 000 zł środki budżetu państwa i 2 619 zł środki własne gminy (w 2018 r. 121 rodzin/osób na kwotę 138 277 zł, w tym 136 005 zł środki z budżetu państwa i 2 272 zł środki własne gminy). Przeciętnie pomoc przyznawano na okres 3 miesięcy, jednak kwota świadczeń była wyższa od ubiegłorocznej i wynosiła średnio po 344 zł – w tym 337 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 7 zł środki własne gminy (w 2018 r. po 326 zł, w tym 321 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 5 zł środki własne gminy).

Zasiłki stałe – wypłacono **104** osobom/rodzinom na łączną kwotę **548 365 zł** (w 2018 r. 107 osobom/rodzinom na kwotę 549 320 zł). Miesięczna wysokość świadczenia wynosiła średnio **530 zł** (w 2018 r. 466 zł), a środki finansowe w 100%, podobnie jak w 2018 r., pochodziły z budżetu państwa.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne - odprowadzono za **86** osób pobierających zasiłki stałe, które nie posiadały prawa do ubezpieczenia z innego tytułu, na kwotę **45 561 zł** (w 2018 r. 88 osób, 44 191 zł), 100% kosztów realizacji tego zadania stanowiły środki z budżetu państwa.

Zasiłki celowe w gotówce i w naturze – pomocy, ze środków własnych gminy, udzielono **25** rodzin/osobom, łącznie na kwotę **9 969 zł** (w 2018 r. 34 rodzinom na kwotę 15 767 zł), na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb: opał – 8 200 zł, zakup leków i leczenie – 1 619 zł, zakup odzieży i obuwia 150 zł.

Specjalne zasiłki celowe – skierowano do **35** osób/rodzin, łącznie w wysokości **18 900 zł** (w 2018 r. 36 osób/rodzin na kwotę 20 252 zł). Zasiłki przyznawano, ze środków własnych gminy, gdy stwierdzono występowanie szczególnie trudnej sytuacji życiowej, a faktyczny dochód osoby/rodziny przekraczał ustawowe kryterium. W 2019 r. zasiłki przeznaczone były głównie na: zabezpieczenie opału 15 100 zł, zakup leków i wydatki związane z leczeniem – 1 950 zł, żywność – 1 250 zł, kupno odzieży, środków czystości i innych.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – pomocy, na łączną kwotę **15 285 zł** udzielono łącznie **3** rodzinom, które ucierpiały na skutek pożaru, w tym 2 ze środków własnych gminy w kwocie 2 000 zł oraz 1 rodzinie w kwocie 13 285 zł ze środków pochodzących ze zbiórki publicznej prowadzonej na specjalnie utworzonym przez GOPS rachunku bankowym (w 2018 r. – 7 rodzinom w związku z wystąpieniem pożaru i zawaleniem dachu, na łączną kwotę 33 800 zł). Jest to świadczenie o szczególnym charakterze, przyznawane w wyjątkowych, losowych sytuacjach, tj. takich, które są nieprzewidywalne, niezależne od woli człowieka i nie do uniknięcia, mimo zachowania należytej staranności.

2. Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej

Usługi opiekuńcze – przyznano **15** osobom, koszt ich realizacji – w 100% pokrywany ze środków własnych gminy – wyniósł **118 497 zł** (w 2018 r. 9 osobom, 87 897 zł). Usługami objęto przede wszystkim osoby samotne, które z powodu wieku lub choroby wymagają opieki osób innych. Pomoc ta polega na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (zakup żywności, przygotowywanie posiłków, mycie, sprząkanie, pranie, pielęgnację – adekwatnie do wskazań lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem) i realizowana była przez zatrudnione w formie umowy zlecenia opiekunki.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 15 osób z zaburzeniami psychicznymi, w kwocie **15 061 zł** (w 2018 r. 12 osób, 13 815 zł). Jest to zadanie zlecone gminie przez administrację rządową w całości finansowane ze środków budżetu państwa.

Pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej – to instytucjonalny rodzaj pomocy, w 100% finansowanej ze środków własnych gminy – przeznaczonej dla osób wymagających całodobowej opieki. W 2019 r. pobyt 23 podopiecznych w tych placówkach obciążył budżet ośrodka na kwotę **739 799 zł** (w 2018 r. 23 osoby, koszt 698 110 zł).

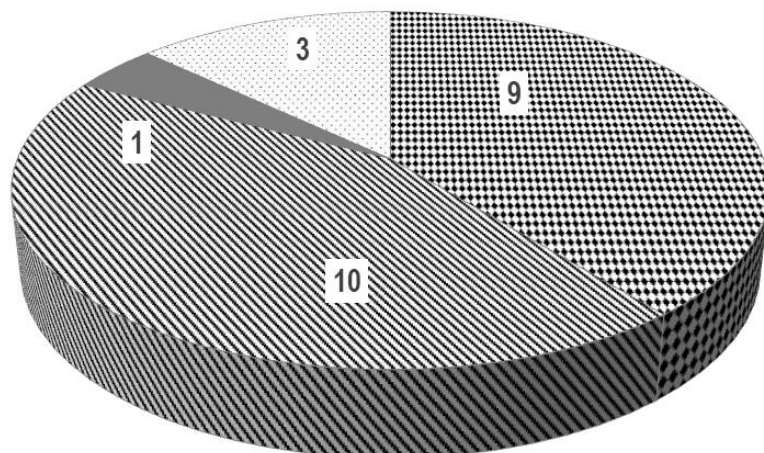
Zwiększenie wydatków na ten cel rejestrujemy corocznie, co wynika zwykle z rosnącego zapotrzebowania na ten rodzaj wsparcia (w 2019 r. po raz pierwszy od wielu lat liczba pensjonariuszy nie wzrosła), a także z faktu, iż każdego roku wzrasta średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, i tak np.: w 2017 r. koszt pobytu mieszkańca np. w DPS w Chojnicach wynosił 3 617 zł, w 2018 r. 3 840 zł, a w 2019 r. 4 211 zł.

Tabela nr 3: Liczba mieszkańców gminy przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2010-2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkańców gminy przebywających w dps	6	8	7	10	13	12	16	19	23	23
Odpłatność gminy za pobyt w dps (w zł)	133 989	171 589	187 214	199 325	294 352	331 324	372 992	453 946	698 110	739 799

Mieszkańcy naszej gminy zazwyczaj kierowani są do okolicznych domów pomocy społecznej (w Chojnicach, Wysokiej, Kamieniu Krajeńskim) – adekwatnie do dominujących problemów zdrowotnych – dla somatycznie lub psychicznie chorych. Osoby umieszczone w poszczególnych typach domów przedstawia wykres nr 4.

Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej w 2019 r. wg typu domu

- ▣ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
- ▣ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych
- Dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- ▣ Dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Analizując z kolei osoby przebywające w domach pomocy społecznej pod względem wieku, to należy zauważyć, że średnia wieku 9 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w 2019 r. wynosiła 54 lata i była znacznie niższa od średniej 10 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, która wynosiła 71 lat. 4 osoby przebywały w domu pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie – 1 osoba dorosła w wieku 30 lat, 2 osoby przebywające w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie miały po 17 lat, jedna - 23 lata.

Schronienie – wsparcie to polega na zapewnieniu tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach dla bezdomnych lub schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W 2019 r. 8 osób skorzystało z takiej pomocy, a koszt tego zadania wyniósł **54 853 zł**, w 100% pokrywany ze środków własnych gminy (w 2018 r. 7 osób, 38 577 zł).

Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec osób, które nie są objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej. W 2019 r. przeprowadzono **9** takich postępowań – ich koszt wyniósł **668 zł** i sfinansowany został ze środków budżetu państwa (w 2018 r. przeprowadzono 12 postępowań z tego tylko 6 sfinansowano ze środków budżetu państwa - koszt 353 zł).

Sprawienie pogrzebu – usługa ta dotyczy sfinansowania kosztów trumny, krzyża z tabliczką, obsługi pogrzebu, wykopania i zasypania grobu, a wydatki na ten cel w 100% pokrywane są ze środków własnych gminy. W 2019 r. wystąpiła potrzeba wykonania takiej usługi w związku ze zgonem 2 osób. Koszt zadania to 5 998 zł.

3. Praca socjalna

Zgodnie z definicją ustawową jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian w funkcjonowaniu klienta, wzmocnienie go i doprowadzenie do samodzielności. Powinna być podejmowana w sposób zorganizowany i opierać się na dokładnej diagnozie sytuacji rodziny. Jest to forma pomocy, która nie stanowi obciążenia dla budżetu i jest najbardziej pożądanym wsparciem dla rodziny/osoby. Świadczona jest bez względu na posiadany dochód i bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, a jej forma powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb, problemów z jakimi boryka się klient oraz jego możliwości. Praca socjalna może przybierać postać poradnictwa, polegać na wyjaśnianiu i informowaniu o uprawnieniach, obowiązkach, dostępnych formach wsparcia, pomocy w załatwianiu spraw np. urzędowych, czy reprezentowaniu interesów klienta, wspieraniu emocjonalnym, wartościującym.

W niektórych sytuacjach prowadzenie pracy socjalnej może odbywać się z wykorzystaniem narzędzia jakim jest kontrakt socjalny, czyli pisemnej umowy zawieranej pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc, określającej sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby (rodziny) oraz wzajemne zobowiązania i uprawnienia stron w ramach podejmowanych działań. W kontrakcie dokonuje się krótkiej oceny sytuacji życiowej klienta i wytycza się w związku z tą sytuacją określone cele, które mają zostać osiągnięte w uzgodnionym terminie poprzez podejmowanie konkretnych działań.

Niedotrzymanie przez klienta ustaleń zawartych w kontrakcie, jak i odmowa jego zawarcia oznacza brak chęci współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej i może stanowić, zgodnie z zapisem ustawowym, podstawę do odmowy świadczenia, uchylecia decyzji o przyznanej pomocy lub ograniczenia świadczeń z systemu pomocy społecznej.

W 2019 r. pracą socjalną objęto 197 rodzin (466 osób), tj. 2,48% mieszkańców gminy (w 2018 r. 2,4%, 158 rodzin, tj. 443 osoby).

W grupie tej:

- 109 rodzin (258 osób) korzystało również z innych świadczeń systemu pomocy społecznej,
- 88 rodzin (208 osób) korzystało wyłącznie z pracy socjalnej.

Szczegółowy wykaz działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej zawiera **załącznik nr 1**.

Najczęściej praca socjalna polegała na działaniach / była ukierunkowana na osiągnięcie celów:

- a/ reprezentowanie interesu podopiecznego – 25,89%,
- b/ pomoc w nabyciu uprawnień z innych źródeł – 15,74%,
- c/ podjęcie lub kontynuacja leczenia – 11,17%,
- d/ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym monitoring NK – 9,64%,
- e/ ustalenie niepełnosprawności – 9,14%,
- f/ terapia uzależnienia w tym utrzymanie abstynencji – 8,12%,
- g/ mediacje rodzinne – 7,61%,
- h/ rozwój umiejętności społecznych i wychowawczych – 7,61%,
- i/ podjęcie współpracy z asystentem – 7,11%,
- j/ poradnictwo w kwestiach mieszkaniowych – 6,60%,
- k/ uzyskanie świadczenia z ZUS – 5,58%
- l/ podjęcie zatrudnienia – 4,06%,
- m/ aktywizacja zawodowa świadczeniobiorców, realizowana w szczególności w formie motywowania do:
 - uczestnictwa w szkoleniu oferowanym przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - skorzystania z oferty udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W 2019 r. wiele podmiotów realizowało na terenie powiatu chojnickiego i województwa pomorskiego projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, zawierające ofertę dla zamieszkujących gminę Chojnice osób bezrobotnych, biernych zawodowo, niepełnosprawnych, obejmującą udział w różnego typu szkoleniach zawodowych, poradnictwie, stażach zawodowych i innych formach wsparcia, wśród nich:

- Międzynarodowa Fundacja „Reaxum” zapraszała do udziału w projekcie „Graduaton”,
- J&C Group, Gdyńskie Centrum Biznesu, projekt dla osób szczególnie wykluczonych,
- „Humano” z projektem „Aktywne włączanie zawodowe i społeczne”,
- Szkolenia i Edukacja sp. z o.o. sp. k. z Rzeszowa – projekt „Kierunek: nowe kwalifikacje”,
- EURO-FUNDUSZ z Gdańska - projekt „Kierunek praca. Kompleksowa aktywizacja osób biernych zawodowo”,

- Spółdzielnia socjalna im. K. Marcinkowskiego.
- podjęcia aktywności w formie prac społecznie użytecznych, o których szerzej w podrozdziale 4 niniejszego rozdziału.

4. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Prace wykonywane są w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Koszt jednej godziny wynosił 8,30 zł w okresie od kwietnia do maja, natomiast od czerwca 8,50 zł i w 60% był finansowany ze środków Funduszu Pracy. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie 2 porozumień zawartych między Starostą Chojnickim a Gminą Chojnice: pierwsze, na okres od 8 kwietnia do 28 lipca 2019 r., drugie, na okres od 5 sierpnia do 1 września 2019 r.

Łącznie do prac społecznie użytecznych, polegających na porządkowaniu terenów i obiektów na terenie sołectw, skierowanych zostało 15 osób, z których jedna osoba przerwała wykonywanie prac z powodów osobistych, a jedna osoba zmarła, 13 osób przepracowało wszystkie zaplanowane godziny.

Świadczenia osobom wykonującym prace społecznie użyteczne ośrodek wypłacał ze środków własnych gminy zabezpieczonych na ten cel w budżecie.

Koszt prac społecznie użytecznych wyniósł **19 484 zł** (w 2018 r. 19 290 zł).

5. Dominujące problemy podopiecznych

Pomoc społeczna adresowana jest do osób lub rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Zasadniczo, aby nabyć prawo do świadczeń, faktyczny dochód nie może przekroczyć ustawowego kryterium³ oraz wymagane jest stwierdzenie, że osoba/rodzina znajduje się w trudnej sytuacji m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych), braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu⁴ lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów udzielania wsparcia mieszkańcom gm. Chojnice, co przedstawia **załącznik nr 2**, najczęściej występowało ubóstwo – 50,23% (w 2018 r. – 48,37%), następnie niepełnosprawność – 40,99% (w 2018 r. - 40,20%) i bezrobocie – 33,11% (w 2018 r. – 35,31%) w dalszej kolejności: długotrwała lub ciężka choroba – 21,85%, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 21,62%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 12,16%, alkoholizm – 9,23%, bezdomność – 1,8%, zdarzenie losowe – 0,68%, przemoc w rodzinie – 0,45%.

Blżej zostaną scharakteryzowane te negatywne zjawiska, które zdecydowanie dominują wśród klientów ośrodka, tj. ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie.

Ubóstwo

Ubóstwo można określić jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej.⁵

Istnieje szereg metod pomiaru ubóstwa i wytyczania jego granic. Wyróżnia się ubóstwo absolutne, względne, obiektywne, subiektywne itd. Natomiast granice ubóstwa ujmuje się wskaźnikowo i stanowią je m.in. minimum socjalne, minimum egzystencji, granica ustawowa i in.

³ Są jednak świadczenia, które są dostępne także w przypadku gdy dochód rodziny/osoby przekracza ustawowe kryterium, np. świadczenia w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”, usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, specjalne zasiłki celowe, praca socjalna.

⁴ Alkoholizm może stanowić powód (przyczynę) przyznania pomocy wyłącznie w przypadkach stwierdzenia przez lekarza – diagnoza, rozpoznanie – choroby alkoholowej.

⁵ Stochmiałek J.: Zagrożenie ubóstwem – sytuacja kryzysu życiowego a proces marginalizacji, W: Pomoc społeczna. Praca socjalna, red. Marzec-Holka Krystyna, Bydgoszcz 2003, t. II, s. 404.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęte zostało pojęcie ubóstwa w rozumieniu ustawowym, tj. granice ubóstwa wyznacza ściśle określone ustawowe kryterium dochodowe, które od 1 października 2018 r. wynosi 528 zł na osobę w rodzinie i 701 zł na osobę samotnie gospodarującą.

W 2019 r. ubóstwo było powodem przyznania pomocy w przypadku 223 środowisk (579 osób), tj. 50,23% ogółu środowisk korzystających z pomocy ośrodka (w 2018 r., odpowiednio 237 środowisk, 656 osób, co stanowiło 48,37% ogółu środowisk korzystających ze wsparcia).

Odsetek osób funkcjonujących w gospodarstwach domowych o dochodzie nie przekraczającym ustawowej granicy ubóstwa w gminie Chojnice wynosił 3,08%, jednocześnie w 17 sołectwach (w 2018 r. w 15 sołectwach) był wyższy od tej wartości, a w pozostałych 17 równy lub niższy. Więcej informacji na temat wskaźnika ubóstwa w sołectwach gminy Chojnice zawiera **załącznik nr 3**.

Analizując zjawisko ubóstwa w poszczególnych sołectwach, można zauważyć, że:

- duża odległość sołectwa od ośrodka miejskiego i/lub słabo rozwinięty transport publiczny wiąże się z większym odsetkiem osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe (Kruszka, Swornegacie, Ciechocin, Lotyń),
- w niektórych miejscowościach na większy odsetek gospodarstw domowych znajdujących się poniżej ustawowej granicy ubóstwa ma wpływ upadek większego zakładu pracy, np. PGR, ZDZ (Silno, Ciechocin, Nowy Dwór).

Jest to zgodne z tendencjami w kraju, ponieważ wskaźnik zagrożenia ubóstwem dla miast jest znacznie niższy od wskaźnika dla obszarów wiejskich⁶.

Z danych zawartych we wprowadzeniu do niniejszego opracowania wynika, że pomocą społeczną w 2019 r., łącznie objęte zostały 444 rodziny (1 192 osoby), tj. 6,33% ludności zamieszkałej na terenie gminy (w 2018 r. odpowiednio 490 rodzin, 1 408 osób, co stanowiło 7,56% ogółu mieszkańców gminy). W 2019 r. wzrost liczby środowisk odnotowano w 8 sołectwach (w 2018 r. – 2 sołectwach,) z których najwyższy w: Klawkowie (o 152%), Krojantach (o 14,45%), Zbeninach (o 11,06%) natomiast spadek wystąpił w 26 sołectwach (w 2018 r. – 32 sołectwach) - najwyższy w Kopernicy (o 74,59%), Nowym Ostrowitem (o 68%), Granowie (o 50,45%), Sławęcinie (o 49%), w Funce (o 48,87%), Czartołomiu- Jarcewie (o 47,59%) .

Wykaz liczby świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz odsetek osób objętych pomocą społeczną w poszczególnych sołectwach gm. Chojnice w latach 2019 i 2018 zawiera **załącznik nr 4**.

⁶ Ubóstwo w Polsce w 2011 r. (na podstawie badań budżetów gospodarstw domowych), oprac. pod kierunkiem Anny Bieńkuńskiej, dostępne na dzień 04.03.2016 r. pod adresem: http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/WZ_ubostwo_w_polsce_2011.pdf

Niepełnosprawność

Drugim - ze względu na częstotliwość występowania – powodem udzielania pomocy mieszkańcom gminy Chojnice jest niepełnosprawność. W 2019 r. ze wsparcia z systemu pomocy społecznej korzystały 182 środowiska z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną, tj. 40,99% z ogółu beneficjentów pomocy społecznej (w 2018 r. – 197 rodzin, tj. 40,20%). Z danych za 2019 r. wynika, że pracownicy socjalni zarejestrowali w swoich rejonach działania 328 dorosłych osób niepełnosprawnych oraz 44-ro dzieci (w 2018 r. – 334 dorosłe osoby niepełnosprawne i 49-ro dzieci). Zaznaczyć należy, że wsparcie z systemu pomocy społecznej, dla tej grupy osób, odbywa się na ogólnych zasadach, tzn. po dokonaniu oceny indywidualnego przypadku i tylko wtedy, gdy osoba ubiegająca się o pomoc wyczerpała wszystkie własne zasoby, możliwości czy uprawnienia z innych systemów – pomoc nie przysługuje tylko przez sam fakt legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Na szczeblu gminy pomoc dla tej grupy osób posiada przeważnie charakter wsparcia finansowego – poprzez przyznawanie różnego rodzaju zasiłków, świadczone są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także kieruje się takie osoby do domów pomocy społecznej. Poza tym, pracownicy socjalni świadczą pomoc w postaci pracy socjalnej, i poradnictwa w zakresie dostępnej na rynku oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych, tj.: programy celowe PFRON, projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, itp.

Bezrobocie

W 2019 roku, w porównaniu z rokiem 2018, obserwuje się dalszy spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnicach (PUP), zarówno w gminie Chojnice, jak i w całym powiecie chojnickim. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim wg stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosiła 7,8%, podczas gdy w 2018 r. – 8,6%. Dla porównania – stopa bezrobocia w województwie pomorskim wynosiła 4,4%, Polsce – 5,2% (w 2018 r. – odpowiednio 4,9% i 5,8%).

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w PUP zarejestrowanych było 582 mieszkańców gminy, w tym 385, tj. 66% stanowiły kobiety (na dzień 31.12.2018 r. – 674 mieszkańców, w tym 460 kobiet, tj. 68%), z czego aż 502 osoby, tj. 86,3% nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych (w 2018 r. 549 osób, tj. 81,5%). Właśnie te osoby najczęściej ubiegają się o otrzymanie wsparcia z pomocy społecznej. W 2019 r., odnotowano 160 osób bezrobotnych (w tym 95 kobiet, tj. 59,38%) – funkcjonowały one w 147 jedno- i wieloosobowych gospodarstwach domowych (w 2018 r. 220 osób w 173 gospodarstwach domowych).

Wśród bezrobotnych mieszkańców naszej gminy, tak jak w roku 2018, w PUP najliczniej reprezentowana jest grupa wiekowa od 25 do 34 r.ż., z kolei w systemie pomocy społecznej grupa od 35 do 44 r.ż.

Biorąc pod uwagę wykształcenie - w PUP najliczniejszą grupę stanowili, tak jak i w latach ubiegłych absolwenci szkół zawodowych, następnie osoby z wykształceniem średnim, gimnazjalnym i podstawowym oraz wyższym. Wśród podopiecznych ośrodka również najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, następnie kolejno – osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz absolwenci szkół średnich. W 2019 r. z pomocy GOPS nie korzystała ani jedna osoba z wykształceniem wyższym.

Struktury osób bezrobotnych według wyżej omawianych kryteriów ilustrują wykresy zawarte w **załącznikach nr 5 i 6.**

II. POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

W obszarze tym pomoc skierowana jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. W tym zakresie do zadań własnych gminy, adekwatnie do zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy, w szczególności:

- a/ opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- b/ tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- c/ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych m. in. poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- d/ finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

- e/ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- f/ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Powyższe zadania wykonywane były w oparciu o „Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019 – 2021”, którego celem głównym jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a celami szczegółowymi są:

- wsparcie biologicznych rodziców w sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz kobiet w ciąży powikłanej i w sytuacji niepowodzeń położniczych,
- wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym umożliwienie powrotu do rodziny biologicznej.

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań w ramach ww. programu – stanowiące **załącznik nr 7** do niniejszego opracowania – zawiera szczegółowe dane wynikające z monitoringu działań podejmowanych na rzecz wspierania rodzin w gminie Chojnice. Natomiast poniżej, w rozdziale III pkt 3.2., zostały szerzej opisane przedsięwzięcia podejmowane w stosunku do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wraz z kosztami oraz wydatkami związanymi z przebywaniem dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, ponieważ pozostałe działania powielają się z zadaniami realizowanymi w zakresie systemu pomocy społecznej oraz działaniami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

III. REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY

Programy te mają na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Na realizację programów pomocowych łącznie wydatkowano **1 748 156 zł**, w tym 1 430 276 zł pochodziło z budżetu państwa, 267 282 zł ze środków własnych gminy, 50 598 zł z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

W 2019 roku w ośrodku realizowano 7 takich programów.

1. Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”

Od 1 stycznia 2019 r. realizowany jest program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest zapewnienie pomocy zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

W ramach Programu opracowane zostały 3 moduły:

1. Moduł dla dzieci i młodzieży;
2. Moduł dla osób dorosłych;
3. Moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Celem modułu 1 i 2 Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

Za realizację zadań wynikających z modułów 1 i 2 Programu odpowiada minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

W ramach modułów 1 i 2 Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form:

- 1) posiłek;
- 2) świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności;

3) świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Celem modułu 3 Programu jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Koordynatorem modułu 3 Programu na szczeblu administracji rządowej jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Tut. Ośrodek realizował moduł I i II Programu.

W latach 2014- 2018 realizowany był program rządowy pn. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” o założeniach zbliżonych do obecnego programu.

Koszt realizacji modułu I i II Programu w 2019 r. wyniósł **689 788 zł**, w tym dotacja z budżetu państwa 551 830 zł, tj. 80,00% i środki własne gminy 137 958 zł, tj. 20,00%. W ramach tych środków wsparcie otrzymało łącznie 922 osoby (w 2018 r. 787 964 zł, 1 077 osób), a realizowane ono było w formie:

a/ zasiłku celowego na zakup żywności i/lub pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych

- z tego wsparcia, w 2019 r., skorzystało 905 osób (w 2018 r. 1 052 osoby), w tym świadczenie pieniężne otrzymało 831 podopiecznych (w 2018 r. 960 osób), a świadczenie rzeczowe 74 osoby (w 2018 r. 92 osoby);
- łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **656 777 zł** (w 2018 r. 721 570 zł), a pojedyncza rodzina otrzymała pomoc o wartości – średnio – po 326 zł przez 7 miesięcy 2019 r. (w 2018 r. – 309 zł przez 7 miesięcy);

b/ dożywiania dzieci w szkołach i w przedszkolach

- dożywianiem, w 2019 r., objęto 230 dzieci i młodzieży – uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadpodstawowych, a także wychowanków przedszkoli, łącznie na ten cel wydatkowano **33 011 zł** (w 2018 r. 299 dzieci, 46 394 zł);
- z ogólnej liczby dzieci dożywianych, 215 (w 2018 r. 261 dzieci) spożywało posiłki w placówkach znajdujących się na terenie gminy Chojnice, natomiast 15 (w 2018 r. 38 dzieci) na terenie miasta Chojnice i innych miast. Koszt tego zadania w podziale na placówki gminne i miejskie wyniósł odpowiednio 27 923 zł oraz 5 088 zł (w 2018 r. 37 148 zł i 9 246 zł);

2. Program „Opieka wytchnieniowa”

W 2019 r. Gmina Chojnice otrzymała dofinansowanie ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na realizację usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania w ramach Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019.

Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi przez umożliwienie im uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej. W tym czasie opiekun mógł odpocząć, pójść na wizytę do lekarza czy załatwić sprawę w urzędzie.

Całkowity koszt zadania to 63 248 zł, w tym: 50 598 zł to kwota uzyskanej dotacji z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, a 12 650 zł to wymagany (20%) wkład własny gminy. Z kwoty 63 248 zł na realizację zadania przeznaczono 62 622 zł (odpowiednio 50 098 zł z dotacji i 12 524 zł ze środków własnych), natomiast na obsługę Programu 626 zł (odpowiednio 500 zł z dotacji i 126 zł ze środków własnych).

Usługi opieki wytchnieniowej zrealizowane zostały łącznie na rzecz 19 osób, tj. 14 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 5 dzieci niepełnosprawnych, w okresie wrzesień-grudzień 2019 r. w ilości do 120 godzin dla członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę.

3. Resortowy „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”

Głównym celem i założeniem Programu jest stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli takich działań, które będą służyły wsparciu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej.

W ramach programu pozyskano, z budżetu państwa, dofinansowanie do kosztów zatrudnienia asystenta rodziny, w wysokości **18 126 zł** (w 2018 r. – **21 622 zł**, z tego 15 519 zł z budżetu państwa, 6 103 zł z Funduszu Pracy). Całościowy koszt programu w 2019 r. wyniósł 40 560,93 zł (w 2018 r. – 37 917,91 zł)

4. Rządowy program „Dobry start”

Jest to program wsparcia rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego, wprowadzony uchwałą nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”. Wsparcie w ramach programu polega na przyznaniu na dziecko, bez względu na dochód, raz w roku, świadczenia „dobry start” w wysokości 300 zł. Świadczenie nie przysługuje, m.in., na dzieci, które rozpoczynają roczne przygotowanie przedszkolne (tzw. „zerówkę”). Od 2019 roku świadczenie przysługuje na uczniów szkół policealnych, uczniów szkół dla dorosłych (w 2018 roku nie przysługiwało).

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, organem właściwym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się lub otrzymującej świadczenie, a postępowania prowadzone są w jednostce organizacyjnej gminy, w której prowadzone są postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego, tj. w przypadku gminy Chojnice – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chojnicach – Dziale świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej organem właściwym jest odpowiedni starosta, a postępowania są prowadzone przez jednostki organizacyjne powiatu, w których są prowadzone postępowania w sprawie dodatku wychowawczego.

W 2019 r. na realizację świadczenia dobry start wydatkowano łącznie **860 320 zł**, w tym 832 500 zł na wypłatę świadczeń dla 2 775 dzieci z 1 787 rodzin oraz 27 820 zł na obsługę tego świadczenia (w 2018 roku **860 250 zł**, w tym 832 500 zł na wypłatę świadczeń dla 2 775 dzieci z 1 758 rodzin oraz 27 750 zł na obsługę tego świadczenia).

5. Programy gminne

5.1. Program osłonowy „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – wychowankom przedszkola oraz uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, bezpłatne spożycie posiłku wówczas, gdy zgłoszą oni, do dyrektora placówki, chęć jego zjedzenia – udzielenie takiego wsparcia nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Ze wsparcia na tych zasadach może skorzystać nie więcej niż 20% z ogólnej liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach oraz w przedszkolach, którym prawo do spożywania posiłku przyznano na podstawie decyzji administracyjnej.

W poprzednich latach realizowany był program o bardzo zbliżonych założeniach pn. Program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”.

W 2019 r. z pomocy w ramach programu skorzystało 60 dzieci, tj. 20,69% z ogólnej liczby dożywianej w placówkach populacji - łącznie na ten cel wydatkowano **4 771 zł** (w 2018 r. 78 dzieci, koszt wyniósł 7 320 zł).

5.2. Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019-2021

Od 2019 r. realizowana jest trzecia edycja tego programu, pierwsza obejmowała lata 2013-2015, druga 2016-2018.

Program ten został ustanowiony Uchwałą Nr IV/25/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28 lutego 2019 r.

Koszt realizacji Programu w 2019 r., wyniósł ogółem **127 876 zł**, (w 2018 r. 107 604 zł), w tym:

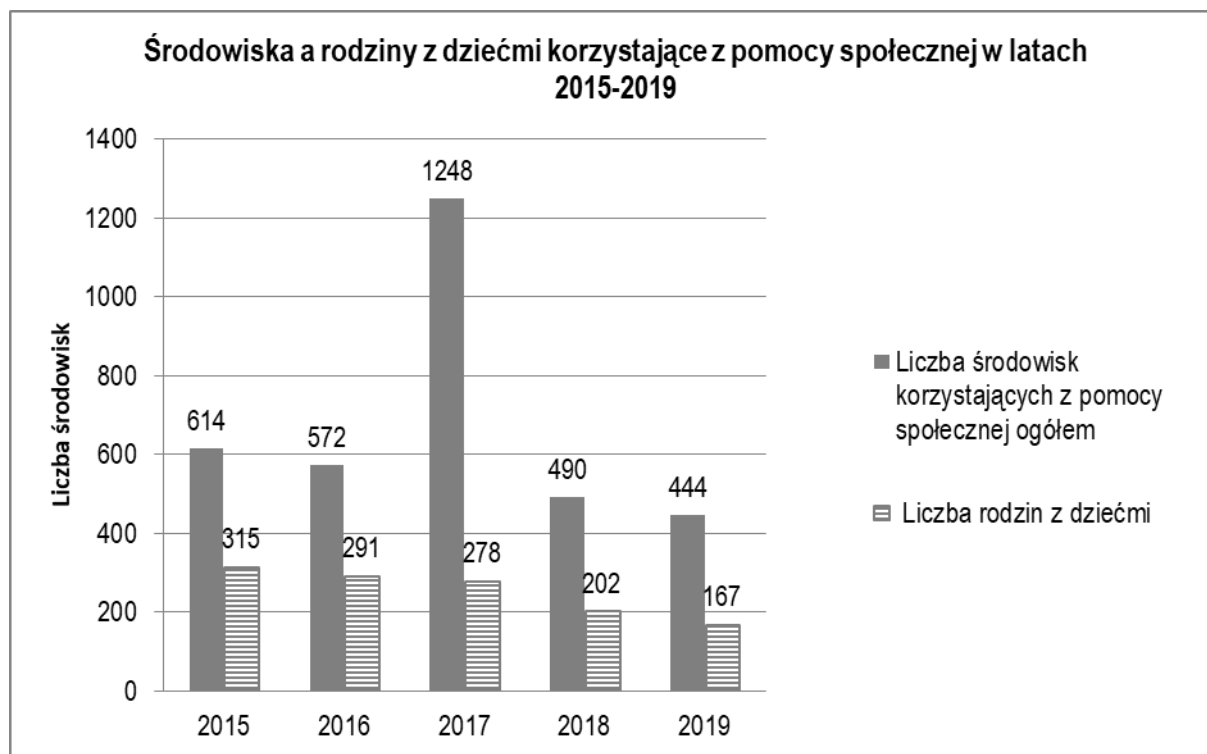
- 109 750 zł (tj. 85,82%) stanowiły środki własne gminy, z których 41 340 zł przeznaczono na zatrudnienie asystenta rodziny, 63 277 zł na pokrycie kosztów pobytu 12 dzieci w pieczy zastępczej oraz 5 133 zł na pozostałe koszty związane świadczeniem pracy przez asystenta rodziny;
- 18 126 zł (tj. 14,17%) to kwota pozyskana na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”, o którym mowa w rozdziale III. 2. niniejszego opracowania;

*Dla porównania w 2018 r. łączne koszty wyniosły **107 604 zł**, w tym: 85 982 zł stanowiły środki własne gminy*

(30 139 zł – zatrudnienie asystenta rodziny, 52 822 zł – pobyt dzieci w pieczy zastępczej, 3 021 zł – pozostałe koszty związane ze świadczeniem pracy przez asystenta rodziny) i 21 622 zł stanowiła dotacja z budżetu państwa oraz Funduszu Pracy.

Analizując sytuację rodzin korzystających z pomocy ośrodka warto zwrócić uwagę na ważną, z punktu widzenia niniejszego rozdziału, kategorię świadczeniobiorców, jakimi są rodziny z dziećmi – adresaci „Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019-2021”. Ich udział w ogólnej liczbie środowisk (tj. jedno- i wieloosobowych gospodarstw domowych) korzystających z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5: Środowiska a rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w latach 2015-2019

Z danych przedstawionych na wykresie wynika, że rodziny z dziećmi w 2019 r. tak jak w roku 2018 i 2017 stanowiły mniej niż połowę wszystkich środowisk korzystających z systemu pomocy społecznej. W latach 2015-2016 proporcje te przedstawiały się odwrotnie i stanowiły ponad połowę - wszystkich środowisk objętych wsparciem GOPS (w 2016 r. 50,88%, w 2015 r. 51,3%). Porównując jednak rzeczywistą liczbę rodzin z dziećmi w poszczególnych latach, zauważyć można utrzymujący się stały spadek: o 17,33 % w 2019 r. w stosunku do 2018r., o 27,34% w 2018 r. w stosunku do 2017 r. o 4,5% w porównaniu do 2016 oraz o 7,62% w porównaniu z 2015 r.

Podobnie jak w przypadku innych kategorii świadczeniobiorców, rodziny z dziećmi dotyka niejednokrotnie problem ubóstwa, bezrobocia, ale też bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jednym z powodów przyznawania wsparcia, jest „bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych” i właśnie w kontekście takich rodzin jest ona ujmowana w sprawozdawczości ogólnokrajowej i w niniejszym opracowaniu.

Dane liczbowe dotyczące problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4: Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

		Liczba rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	
		2018 rok	2019 rok

Ogółem		62	54
w tym:	rodziny wielodzietne	7	8
	rodziny niepełne	40	26

Na podstawie danych zawartych w tabeli należy stwierdzić, że w 2019 r., zmniejszyły się liczby:

- rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego o 12,9%,
- rodzin niepełnych z problemem ww. bezradności o 35%

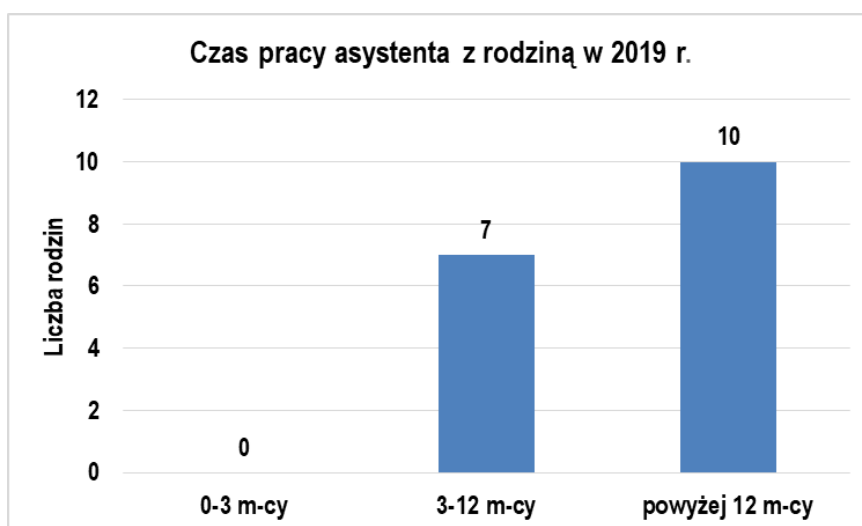
oraz nastąpił niewielki wzrost liczby rodzin wielodzietnych z problemem ww. bezradności o 14,3%.

Należy pamiętać, że powody „bezradności” są bardzo różne, m.in. brak lub niewystarczające umiejętności społeczne i zawodowe, brak lub niedostateczne umiejętności wychowawcze, brak nawyków skutecznego działania, a także bardzo często do bezradności prowadzi wystąpienie kilku niekorzystnych okoliczności, takich jak np. choroba, niepełnosprawność, uzależnienie, bezrobocie członka rodziny.

To właśnie te rodziny, zwane również wieloproblemowymi, wymagają przede wszystkim pogłębionej pracy socjalnej oraz zapewnienia dodatkowego wsparcia, w tym specjalistycznego poradnictwa i usług asystenta rodziny.

W 2019 r. wsparcie w formie usług asystenta rodziny zapewniono 17 rodzinom, w których wychowywało się 42-ro dzieci (w 2018 r. 18 rodzin, 50 dzieci). W roku tym, w tut. ośrodku był zatrudniony 1 asystent w zadaniowym systemie czasu pracy, który pracował średnio z 11 rodzinami miesięcznie. Przeciętny czas pracy asystenta z 1 rodziną na koniec 2019 r. wynosił 21 miesięcy, z tego z 10 rodzinami praca asystenta trwała - lub jeszcze trwa - ponad 12 miesięcy, szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6 Czas pracy asystenta z rodziną w 2019 r.

W 2019 roku współpracę z asystentem zakończyło 7 rodzin (w 2018 r. 8): w 4 przypadkach w związku ze zmianą miejsca zamieszkania, w 3 osiągnięto zaplanowane cele.

Efekty realizacji działań w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swych funkcji są zróżnicowane i należy podchodzić do ich oceny indywidualnie. Ogólnie rzecz ujmując można zauważyć poprawę funkcjonowania tych rodzin w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia. Jest to „zasługa” wieloaspektowego podejścia do problemów konkretnej rodziny, współpracy kilku podmiotów przy ich rozwiązywaniu, „poświęcenia” większej uwagi, wypracowania planu pracy i konsekwentnej jego realizacji. Z naszego doświadczenia wynika, że mimo zakończenia pracy w środowisku, z którym pracował asystent rodziny, niejednokrotnie udało się doprowadzić do sytuacji, w której rodziny kontynuują rozpoczęte działania np. uczęszczają na zajęcia o charakterze edukacyjnym czy terapeutycznym, utrzymują współpracę z lekarzem itp. Zauważana jest ponadto istotna poprawa w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem oraz wzrost świadomości swoich praw i obowiązków. Jednocześnie poprawiają się relacje klientów objętych wsparciem asystenta rodziny

z pracownikami ośrodka - klienci są zmotywowani do podejmowania działań mających na celu poprawę swojej trudnej sytuacji.

Podobnie jak w roku 2018, w 2019 r. w instytucjach do tego powołanych opiekę znalazło 3 dzieci. W 2017 r. nie umieszczono żadnego dziecka, natomiast w 2016 Sąd orzekł o konieczności umieszczenia w pieczy 3-ga dzieci, a w 2015 r. 6-ga.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 2012 r., w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy po raz pierwszy, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości 10% ww. kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka, 30% w drugim roku, natomiast w trzecim i kolejnych latach finansuje 50% wydatków – dlatego zobowiązania gminy z tego tytułu z roku na rok systematycznie wzrastają.

W ciągu 2019 r. 12-ro dzieci z terenu gminy Chojnice przebywało w pieczy zastępczej. W trakcie roku dwoje pełnoletnich wychowanków pieczy oraz dwoje dzieci na mocy postanowienia Sądu wróciło do domu rodzinnego. Na dzień 31 grudnia ośrodek regulował należność w ustawowej wysokości za pobyt w pieczy zastępczej 4 dzieci w wysokości 50%, 3 dzieci w wysokości 30%, a 1 dziecko w wysokości 10%. Wydatki dotyczyły, w większości, pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i za troje dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Człuchowie.

Tabela nr 5: Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej

ROK	LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY, ZA KTÓRE GOPS PONOSIŁ ODPLATNOŚĆ	KWOTA PONOSZONEJ PRZEZ GMINĘ ODPLATNOŚCI
2018	10	52 822 zł
2019	12	63 277 zł

5.3. Program Koperta życia

„Koperta życia” to gminny program osłonowy, przyjęty Uchwałą Nr VIII/118/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 5 lipca 2019 r. Adresowany jest do osób powyżej 60 roku życia, osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych- dla uczestnika programu jest całkowicie bezpłatny.

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie bezpośredniemu zagrożeniu życiu i zdrowiu. Przystępując do Programu ułatwia się jednostkom ratownictwa medycznego podjęcie właściwych czynności medycznych, zwłaszcza w sytuacji gdy utrudniony lub ograniczony jest kontakt osobisty. „Koperta życia” czyli karta informacyjna z podstawowymi danymi dotyczącymi stanu zdrowia, danymi osób do kontaktu oraz o przyjmowanych lekach, zapakowana w plastikową kopertę, umieszczana jest w oznakowanej naklejką lodówce. Naklejka z charakterystycznym logo programu na lodówce jest sygnałem dla ratowników, że w tym miejscu znajdują się cenne informacje o osobie potrzebującej pomocy. W 2019 r. zakupiono 500 pakietów „Koperta życia” oraz ulotki informacyjne, koszt zadania - 2152,50 zł (koszt ten został ujęty w kosztach funkcjonowania ośrodka). Do programu w 2019 r. przystąpiło 21 osób.

IV. POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY

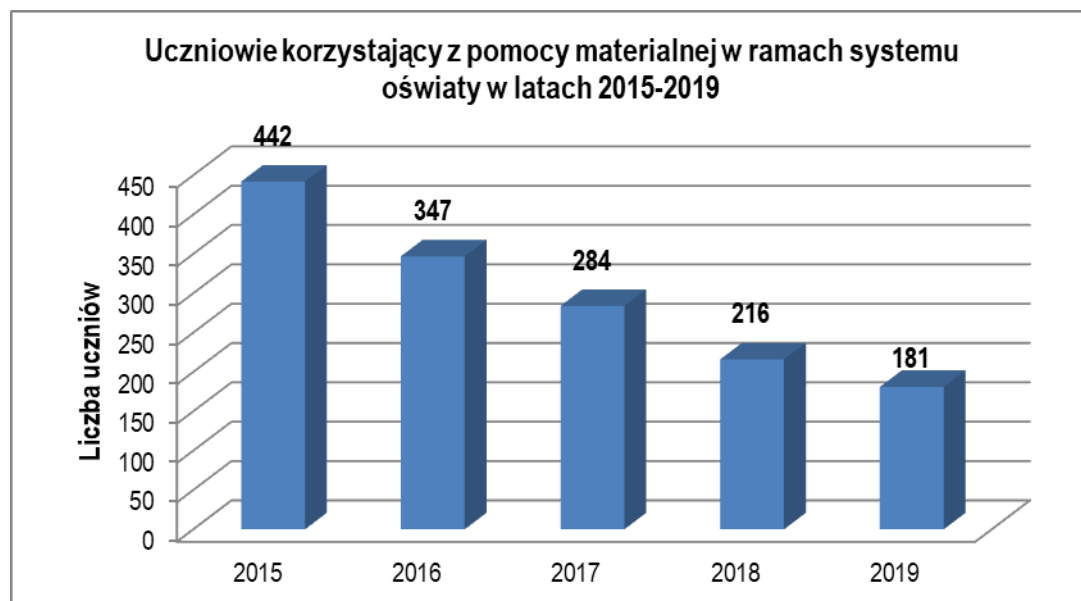
Pomoc materialna w ramach systemu oświaty dotyczy udzielania wsparcia o charakterze socjalnym w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych.

W 2019 r. na realizację tego zadania wydatkowano kwotę **213 413 zł** – tj. o 23,57 % mniej, w porównaniu z 2018 r. (279 228 zł) – z której zdecydowaną większość, tak jak w latach poprzednich, stanowiły środki z budżetu państwa – 80%, tj. 170 730 zł (w 2018 r. – 223 382 zł).

Łącznie ze stypendiów i zasiłków szkolnych w 2019 r. skorzystało 181 uczniów z 85 rodzin, tj. o 16,2 % mniej aniżeli w 2018 r. (216 uczniów z 102 rodzin).

W 2019 r. utrzymywała się tendencja spadkowa liczby uczniów uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7: Uczniowie korzystający ze świadczeń pomocy materialnej w ramach systemu oświaty w latach 2015-2019

1. Stypendia szkolne

W 2019 r. na stypendia szkolne przeznaczono **212 793 zł**, tj. o 21,88 % mniej, w porównaniu z 2018 r. (272 408 zł), w tym:

- 137 583 zł w okresie styczeń – czerwiec,
- 75 210 zł w okresie wrzesień – grudzień.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń/słuchacz znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, dochód ten nie mógł przekroczyć kwoty 528 zł na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

W 2019 r. rodziny ucznia/słuchacza uprawnionego do stypendium, zostały podzielone na trzy grupy, adekwatnie do wysokości dochodu na osobę w rodzinie, liczby złożonych wniosków, wielkości dotacji otrzymanej z budżetu państwa uzupełnionej obowiązkową 20% partycypacją środków własnych gminy, z uwzględnieniem występujących w rodzinie okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty.

W 2019 r. kwoty w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

- w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 264 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 222,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie otrzymało 4 uczniów zarówno w okresie od stycznia do czerwca, jak i od września do grudnia;
 - 245,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 14 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 15 uczniów;
- w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 264,01 zł do 396,00 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 198,18 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcia w tej kwocie nie przyznano żadnemu z uczniów,

- 218,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 39 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 23 uczniów;
- w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 396,01 zł do 528,00 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 172,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 3 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 5 uczniów;
 - 190,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 69 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 61 uczniów.

Łącznie stypendia szkolne otrzymało 180 uczniów z 84 rodzin, tj. o 12,2 % mniej w porównaniu z 2018 r. (205 uczniów z 95 rodzin).

2. Zasiłki szkolne

Zasiłek szkolny może otrzymać – jednorazowo - uczeń znajdujący się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z zaistniałego zdarzenia losowego (tj.: zdarzenie, które jest zależne od wystąpienia zewnętrznych, nagłych, nieprzewidywalnych, niemożliwych do uniknięcia – przy zachowaniu należytej staranności o swoje sprawy – okoliczności, np.: kradzież mienia, śmierć członka rodziny, pożar, powódź, itp.).

W roku 2019, na ten cel wydatkowano **620 zł**, tj. o 90,91 % mniej, w porównaniu z 2018 r. (6 820 zł).

Wsparcia w tej formie udzielono 1 uczniowi (w 2018 r. 11 uczniom).

W 2018 roku wysokość zasiłku szkolnego również wynosiła 620 zł.

W 2019 r. przyczyną przyznania uczniowi zasiłku szkolnego był zgon członka rodziny. Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2016-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6: Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2016-2019

	Okres, w którym przyznano zasiłek szkolny	Rodzaj zdarzenia losowego			
		Zgon członka rodziny	Choroba	Utrata pracy	Inne (kradzież, pożar, nawałnica w 2017 r.)
		Liczba uczniów			
1.	styczeń – czerwiec 2016 r.	1	-	-	1
2.	wrzesień – grudzień 2016 r.	2	-	-	-
3.	styczeń – czerwiec 2017 r.	5	-	-	-
4.	wrzesień – grudzień 2017 r.	2	-	-	16
5.	styczeń – czerwiec 2018 r.	3	-	-	3
6.	wrzesień – grudzień 2018 r.	4	-	-	1
7.	styczeń – czerwiec 2019 r.	1	-	-	-
8.	wrzesień – grudzień 2019 r.	-	-	-	-

V. DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

Na realizację dodatkowych zadań w 2018 r. wydatkowano łącznie **9 558 zł**, w tym 6 439 zł pochodziło ze środków własnych gminy, a 3 119 zł z budżetu państwa (w 2018 r. **5 725 zł**, w tym 4 879 zł ze środków własnych gminy i 846 zł z budżetu państwa). Kwoty wydatkowane w ramach tych zadań ujęte zostały w kosztach funkcjonowania ośrodka.

1. Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł

W 2019 r. – podobnie jak w latach poprzednich – podopieczni, za pośrednictwem ośrodka, otrzymali wsparcie od instytucji, stowarzyszeń, fundacji, była to pomoc m.in. w postaci:

- produktów spożywczych – przekazanych przez Stowarzyszenie „Bank Żywności w Chojnicach” dla ponad 400 rodzin, a także gminnych szkół – z przeznaczeniem na wyżywienie dzieci – o łącznej wartości 261 532 zł (w 2018 r. 387 348 zł).

Indeks zwrotu, tj. wartość otrzymywanych towarów w stosunku do poniesionych kosztów – łącznie w wysokości 12 030,00 zł (w tym: składki członkowskie – 10 056 zł, opłacane bezpośrednio przez gminę oraz opłaty uiszczane z budżetu tut. Ośrodka – 1 974 zł za wynajem magazynu), był niższy od ubiegłorocznego i wyniósł 21,74 (w 2018 r. – 32,20).

Uwaga: W latach 2004 - 2017 indeks zwrotu kształtował się na poziomie od 5,14 do 34,53;

- kolonii letnich organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku, za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Chojnicach - 23 dzieci pochodzących z rodzin o niskich dochodach wyjechało na blisko dwutygodniowy odpoczynek do Lęborka.

2. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny (KDR) – zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej – to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Karta przysługuje niezależnie od dochodu i jest wydawana bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 r.ż. lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, otrzymują kartę na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

Do 31 grudnia 2018 r. KDR mógł uzyskać rodzic (oraz jego małżonek), jeśli w momencie ubiegania się o nią wychowywał co najmniej troje dzieci w wieku poniżej 18 lub 25 lat, o ile uczyło/y się w szkole lub szkole wyższej. Od 1 stycznia 2019 r. Kartę może otrzymać także rodzic/malżonek rodzica, który nie tylko ma ale także miał na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na wiek dzieci, jeżeli nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci.

Od 1 stycznia 2018 r., jako środek identyfikujący członka rodziny wielodzietnej, poświadczający prawo do uprawnień, oprócz tradycyjnej (plastikowej) KDR w formie dokumentu, funkcjonuje także „karta elektroniczna”, mająca formę aplikacji na smartfony. Aplikacja umożliwia wyszukiwanie partnerów KDR wg kategorii, lokalizacji, frazy oraz pozwala na przekazywanie informacji członkom rodzin wielodzietnych zarówno o aktualnych zniżkach i nowych partnerach, jak i konieczności złożenia wniosku przed upływem terminu ważności Karty, np. w przypadku dzieci przed 18 r.ż

KDR jest realizowana w gminie Chojnice od 16 czerwca 2014 r. – wykonawcą tego zadania do dnia 31.12.2014 r. był Urząd Gminy w Chojnicach, a od stycznia 2015 r. tut. ośrodek.

Koszty realizacji tego zadania w 100% pokrywane są ze środków budżetu państwa i wyniosły w 2019 r. - 3119 zł (2018 r. – 846 zł, 2017 r. – 878 zł, 2016 r. – 1025 zł, 2015 r. – 2313 zł), co oznacza znaczny wzrost w porównaniu do poprzednich lat, spowodowany zmianą przepisów ustawy o Karcie Dużej Rodziny w zakresie, w jakim prawo do ubiegania się o KDR zostało przyznane także rodzinom, w których dzieci są już dorosłe. W takim przypadku kartę otrzymują wyłącznie rodzice, którzy kiedykolwiek wychowali troje lub więcej dzieci.

Najwięcej wniosków o dodanie nowej rodziny wpłynęło od mieszkańców następujących sołectw: Pawłowo (67), Charzykowy (65), Lichnowy (62), Chojniczki (60), Swornegacie (50), z kolei najmniej od mieszkańców sołectwa Kopernica (2) i Funka (5).

W 2019 r. wniosek o dodanie nowej rodziny złożyło łącznie 439 rodzin (w tym 374 rodziny, w których dzieci są już dorosłe), zamieszkujących na terenie gminy Chojnice, dla porównania w 2018 r. było 49 nowych rodzin, w 2017 r. – 59, 2016 r. – 67, 2015 r. – 170, a w 2014 r. – 79. Liczbę wniosków o przyznanie KDR w poszczególnych sołectwach zawiera tabela zawarta w załączniku nr 8.

Łącznie od 16.06.2014 r. do 31.12.2019 r. mieszkańcy gminy Chojnice złożyli 863 wnioski o wydanie KDR. Kartę przyznano 3278 mieszkańcom gminy Chojnice, w tym 1590 Kart dla rodziców/malżonków oraz 1688 Kart dla dzieci i młodzieży. Na dzień 31.12.2019 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę w gminie Chojnice wynosiła 858 (różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków związana jest z faktem, iż Karty unieważnia się ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania).

Warto dodać, iż w 2019 r. na zbliżonym poziomie, w porównaniu z 2017 r. i 2018 r., utrzymuje się liczba wniosków o przyznanie KDR dla nowego członka rodziny (np. dla nowonarodzonego dziecka w rodzinie posiadającej już KDR). Spadła jednak liczba wniosków o przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był wcześniej jej posiadaczem (np. w sytuacji, gdy osoba w wieku powyżej 18 r.ż. kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej). W 2019 r., podobnie jak w 2018 r., wpłynęło 9 wniosków o wydanie duplikatu Karty (**załącznik nr 9**).

Z kolei umiarkowanym zainteresowaniem cieszy się możliwość ubiegania się o wydanie kart elektronicznych przez członków rodzin, którzy posiadali tylko karty tradycyjne przed 01.01.2018 r. – w 2019 r. wydanych zostało 49 takich kart, natomiast w 2018 r. – 32.

3. Spotkanie Wigilijne

W grudniu 2019 r. – podobnie jak w latach ubiegłych – odbyło się Spotkanie wigilijne dla osób starszych, samotnych, w którym uczestniczyli również Pan Wójt Gminy Chojnice Zbigniew Szczepański i Pan Wójt Piotr Stanke. Pracownicy socjalni przygotowali poczęstunek dla 34 mieszkańców gminy. Świąteczną biesiadę przy kawie, herbacie, słodkościach i owocach uświetnił występ Panów Karola Ostrowskiego i Wiesława Galikowskiego, którzy zaprezentowali tradycyjne kolędy i pastorałki.

Wszyscy przybyli zostali obdarowani paczkami żywnościowymi, natomiast tym z zaproszonych, którzy nie mogli dotrzeć na spotkanie, pracownicy socjalni dostarczyli paczki do ich domów. Łącznie na ten cel wydatkowano **3 039 zł** (w 2018 r. – 2 505 zł).

4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)

W 2019 r. minęło 8 lat od powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie gminy Chojnice (Zespół został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Chojnice z dnia 10.11.2011 r.).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami obsługę organizacyjno-techniczną ww. zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej. Wydatki na ten cel w 100% stanowiły środki własne gminy. Koszt tego zadania w 2019 r. wyniósł 3400 zł (2018 r. – 400 zł, 2017 r. – 400 zł, 2016 r. – 406 zł, 2015 r. – 999 zł, 2014 r. – 1463 zł).

Dzięki powołaniu Zespołu wzrosła szansa na zapewnienie bezpieczeństwa osób doznających przemocy w rodzinie i ustalenie prawidłowych wzorców funkcjonowania członków rodziny uwikłanych w przemoc. Jednocześnie nakład pracy w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zwiększył się – i zgodnie z niżej zamieszczonymi danymi – w okresie od 2014 r. do 2018 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Z kolei w 2019 r. nastąpił zauważalny spadek w zakresie liczby prowadzonych Niebieskich Kart w porównaniu do lat ubiegłych.

I tak, pracownicy ośrodka w 2019 r.:

- uczestniczyli w:
 - 9 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego (2018 r. – 9, 2017 r. – 9, 2016 r. – 9, 2015 r. – 8, 2014 r. – 7),
 - 120 spotkaniach grup roboczych (2018 r. – 149, 2017 r. – 123, 2016 r. – 107, 2015 r. – 129, 2014 r. – 147);
- sporządzili:
 - 17 Niebieskich Kart C (2018 r. – 31, 2017 r. – 35, 2016 r. – 71, 2015 r. – 94, 2014 r. – 107),
 - 9 protokołów spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (2018 r. – 9, 2017 r. – 9, 2016 r. – 9, 2015 r. – 8, 2014 r. – 7),
 - 27 protokołów zamknięcia procedury „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach (2018 r. – 28, 2017 r. – 14, 2016 r. – 30, 2015 r. – 35, 2014 r. – 37),
 - sprawozdanie z realizacji *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020*, za okres I.-XII.2018 r. (2018 r. – 1, 2017 r. – 1, 2016 r. – 1, 2015 r. – 1, 2014 r. – 1),
 - sprawozdanie z realizacji *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020* (2018 r. – 1, 2017 r. – 1, 2016 r. – 1, 2015 r. – 1, 2014 r. – 1),

- uchwałę Nr X/164/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 18 października 2019 r. w sprawie skargi Prokuratora Rejonowego w Chojnicach na uchwałę nr XI/102/2011 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 czerwca 2011 r. w sprawie trybu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Chojnice oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania,
- Regulamin konkursu plastycznego pt. „Jak chronić rodzinę przed wirusem przemocy?”,
- 11 zawiadomień do Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie (2018 r. – 17, 2017 r. – 15, 2016 r. – 17, 2015 r. – 10, 2014 r. – 6),
- dokumentację finansowo – księgową związaną z wydatkami na realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020 – w 2019 r. była to kwota 3400 zł, która przeznaczona została na zakup materiałów biurowych, plakatów i ulotek edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, nagród dla uczestników konkursu plastycznego pt. „Jak chronić rodzinę przed wirusem przemocy?” oraz szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych;
- przygotowali do udostępnienia:
 - kserokopię dokumentacji 16 prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, Komendzie Powiatowej Policji w Chojnicach oraz Sądowi Rejonowemu w Chojnicach w związku z prowadzonymi postępowaniami (2018 r. – 21, 2017 r. – 16, 2016 r. – 14, 2015 r. – 15, 2014 r. – 3).

Warto zwrócić uwagę także na utrzymującą się tendencję, że Niebieska Karta A wszczynająca procedurę jest zakładana przez przedstawicieli Policji, natomiast na drugim miejscu znajdują się przedstawiciele pomocy społecznej. W 2019 r. przez pracowników ośrodka zostało sporządzonych 5 Niebieskich Kart A wszczynających procedurę. Dla porównania w 2018 r. przez pracowników ośrodka zostały sporządzone 3 Niebieskie Karty A wszczynające procedurę, natomiast w 2017 r. – 2, w 2016 r. pracownicy socjalni nie sporządzili ani jednej, w 2015 r. - 6, a w 2014 r. – 3. W 2019 r. wpłynęło także piętnaście Niebieskich Kart A mniej niż w 2018 r. – dane w tym zakresie przedstawiają poniższy wykres i tabela nr 7.

Wykres 8: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 – 2019

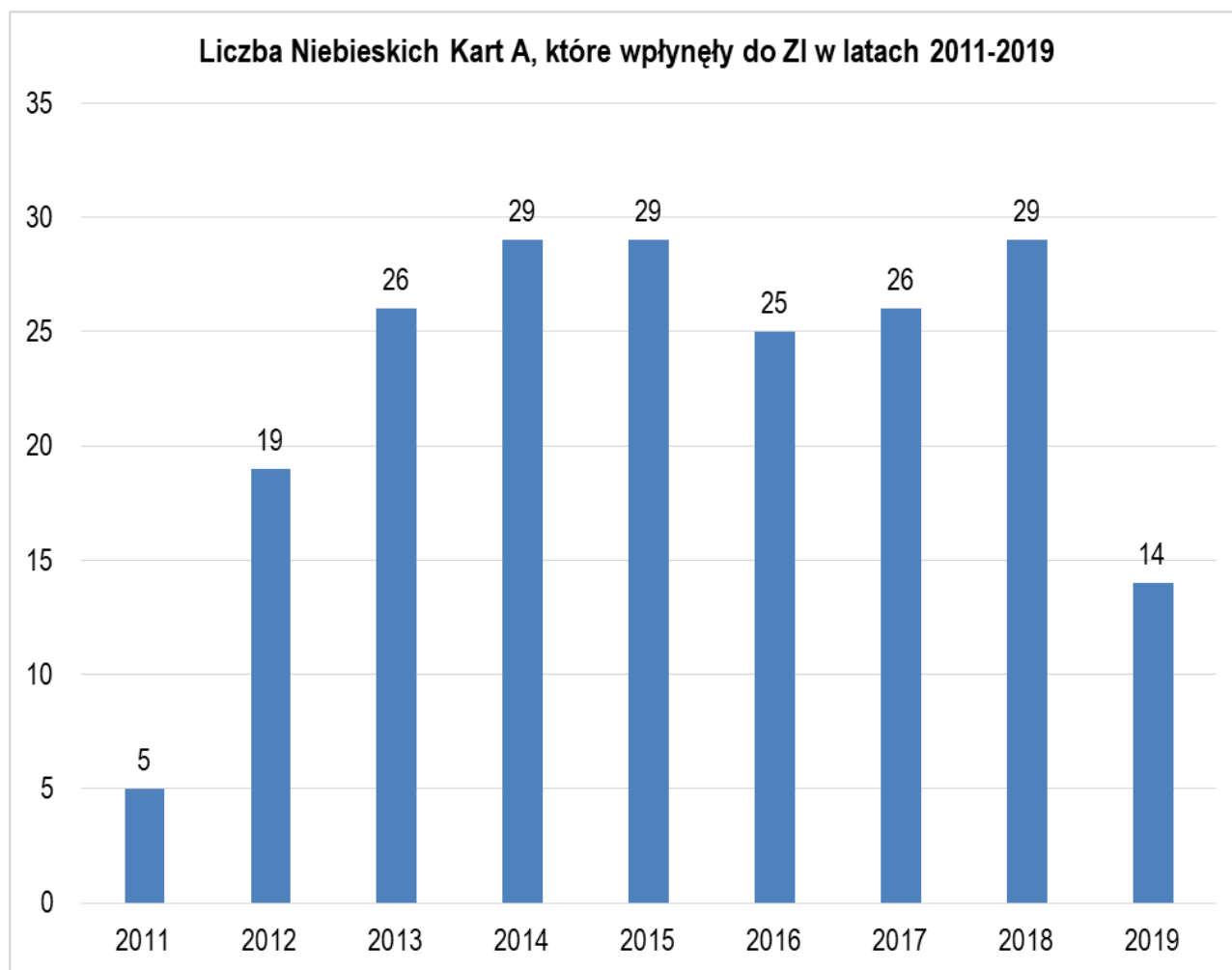

Tabela nr 7: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 – 2019, z wyszczególnieniem instytucji, które wszczęły procedurę w danej rodzinie

Dane dot. procedury Niebieskie Karty	Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę									
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	14	29	26	25	29	29*	26	19	5	
w tym przez przedstawicieli:	pomocy społecznej	5	3	2	0	6	3	15	5	0
	Policji	9	26	24	24	23	21	7	13	5
	Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Chojnice	0	0	0	0	0	6	0	1	0
	oświaty	0	0	0	1	0	0	3	0	0
	ochrony zdrowia	0	0	0	0	0	0	1	0	0

* Uwaga: Suma Niebieskich Kart A założonych przez przedstawicieli poszczególnych instytucji jest większa niż łączna liczba Kart w danym roku, ponieważ w jednej rodzinie Kartę założył przedstawiciel Policji i KRPA.

Ponadto, poprzez działania podejmowane w ramach prac grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego – pracownicy przyczynili się w 2019 r. do zakończenia procedury Niebieskie Karty ze względu na ustanie przemocy i uzyskanie uzasadnionego przypuszczenia o braku występowania przemocy w rodzinie w 24 rodzinach, natomiast procedura Niebieskie Karty była prowadzona w 2019 r. w 37 rodzinach (2018 r. odpowiednio 25/51, 2017 r. odpowiednio 13/36, 2016 r. odpowiednio – 28/40, 2015 r. odpowiednio – 27/48, 2014 r. odpowiednio - 33/54).

VI. WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH ORAZ PROGRAMU DOBRY START

W 2019 r. **4 109 rodzinom**⁷ udzielono wsparcia na łączną kwotę **28 270 372 zł** (w 2018 r. **2 959** rodzin na kwotę **23 827 073 zł**). Źródłem finansowania wszystkich wydatków był – w 100% - budżet państwa.

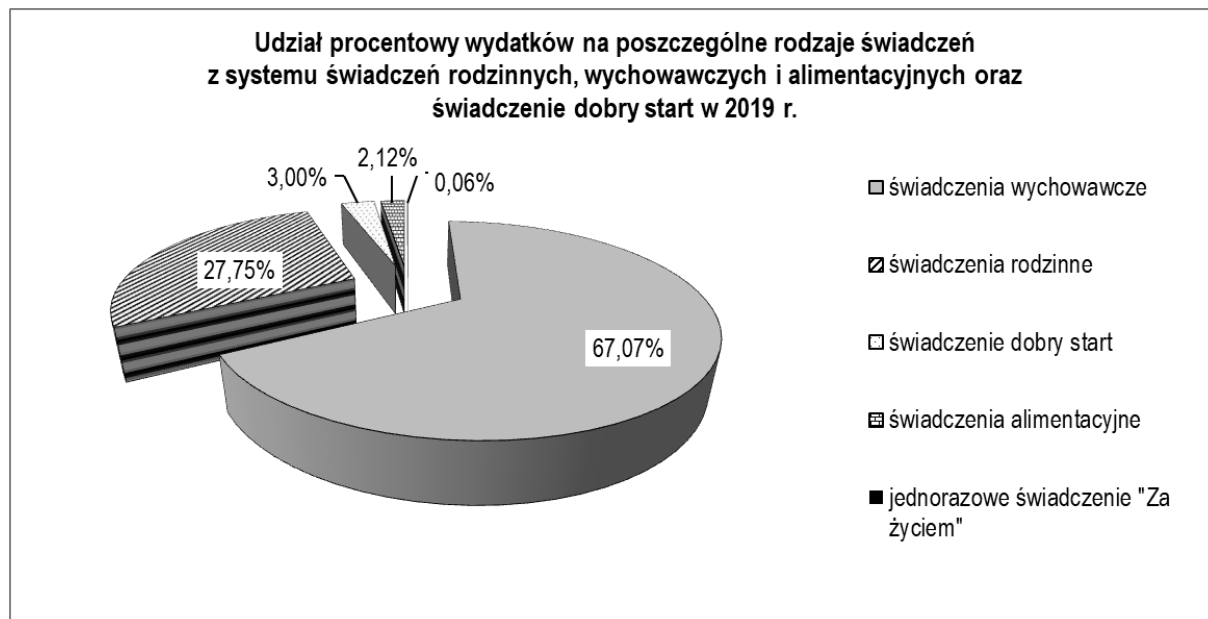
Zdecydowana większość środków, bo **27 775 192 zł**, tj. 98,25% trafiła – w formie pieniężnej – bezpośrednio do rąk mieszkańców gminy (w 2018 r. – 23 350 914 zł, tj. 98,00%), pozostała ich część, w wysokości łącznej **495 180 zł**, tj. 1,75% została przekazana na konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz zdrowotne uprawnionym świadczeniobiorcom (w 2018 r. – 476 159 zł, tj. 2,00%).⁸

Z kwoty, która bezpośrednio zasilila budżety domowe mieszkańców, najwięcej środków wydatkowano na świadczenia wychowawcze (500+) **18 629 162 zł**, tj. 67,07% (w 2018 r. - 14 316 578 zł), a w dalszej kolejności na:

- świadczenia rodzinne **7 708 070 zł**, tj. 27,75% (w 2018 r. – 7 541 631 zł), z tego:
 - świadczenia opiekuńcze (wraz z zasiłkami dla opiekunów) **4 042 766 zł** (w 2018 r. – 3 511 446 zł);
 - zasiłki rodzinne wraz z dodatkami **2 956 633 zł** (w 2018 r. – 3 198 827 zł);
 - świadczenia rodzicielskie **518 671 zł** (w 2018 r. – 649 358 zł);
 - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka **190 000 zł** (w 2018 r. – 182 000 zł);
- świadczenie dobry start **832 500 zł**, tj. 3,00% (w 2018 r. – 832 500 zł)
- świadczenia alimentacyjne **589 460 zł**, tj. 2,12% (w 2018 r. – 652 205 zł);
- jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu **16 000 zł**, tj. 0,06% (w 2018 r. – 8 000 zł);

Powyższe ilustruje wykres nr 9:

Wykres 9: Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń z systemu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz świadczenie dobry start w 2019 r.

1. Świadczenia wychowawcze (500+)

⁷ Patrz przypis 2 niniejszego opracowania.

⁸ Składki odprowadzane są za niektóre osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, w 2019 r.:

- za 126 osób zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe (w 2018 r. – 125 osób), w wys. 433 580 zł (ZUS – 120 osób, kwota 428 028 zł; KRUS – 6 osób, kwota 5 552 zł);
- za 56 osób składki na ubezpieczenie zdrowotne do ZUS (w 2018 r. – 58 osób), w wysokości 61 600 zł.

Ww. świadczenia zostały wdrożone Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w 2019 r. wypłacono z tego tytułu **18 629 162 zł** (w 2018 r. – 14 316 578 zł).

Świadczenie przysługuje na dzieci do 18 roku życia – w kwocie po 500 zł miesięcznie.

W 2019 roku nastąpiła istotna zmiana ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

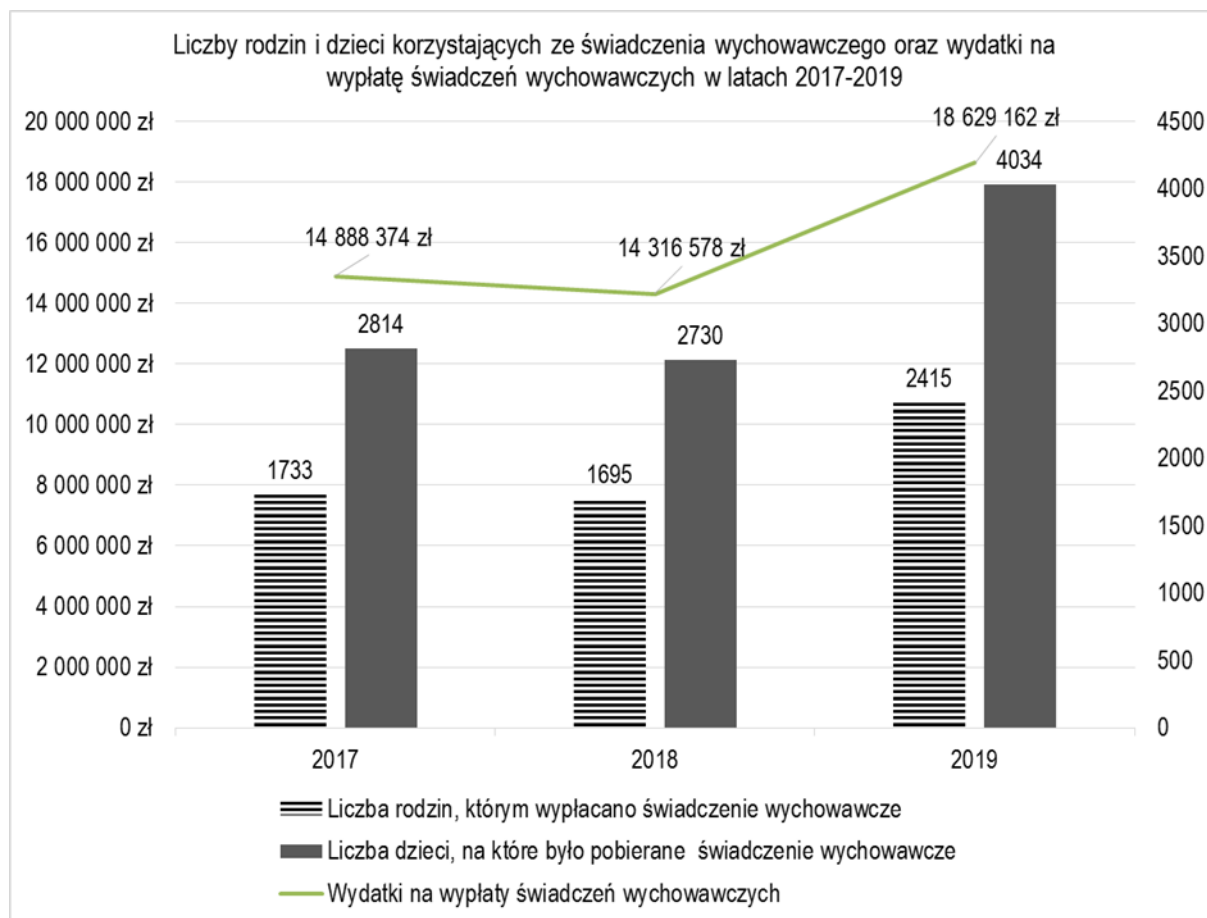
Do 30 czerwca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługiwało na:

- drugie i kolejne dzieci w rodzinie bez konieczności spełnienia kryterium dochodowego,
- pierwsze dziecko w rodzinie – pod warunkiem, że dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł, a w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym kwoty 1 200 zł.

Natomiast od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko bez konieczności spełniania kryterium dochodowego.

W 2019 r. ze świadczenia wychowawczego skorzystało 4 034 dzieci z 2 415 rodzin (w 2018 r. - 2 730 dzieci z 1 695 rodzin, w 2017 r. - 2 814 dzieci z 1 733 rodzin). Graficzną prezentację liczby rodzin i dzieci korzystających z Programu 500+, a także wydatki na realizację Programu zawiera wykres nr 10.

Wykres 10: Liczby rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz wydatki na wypłaty świadczeń wychowawczych w latach 2017-2019

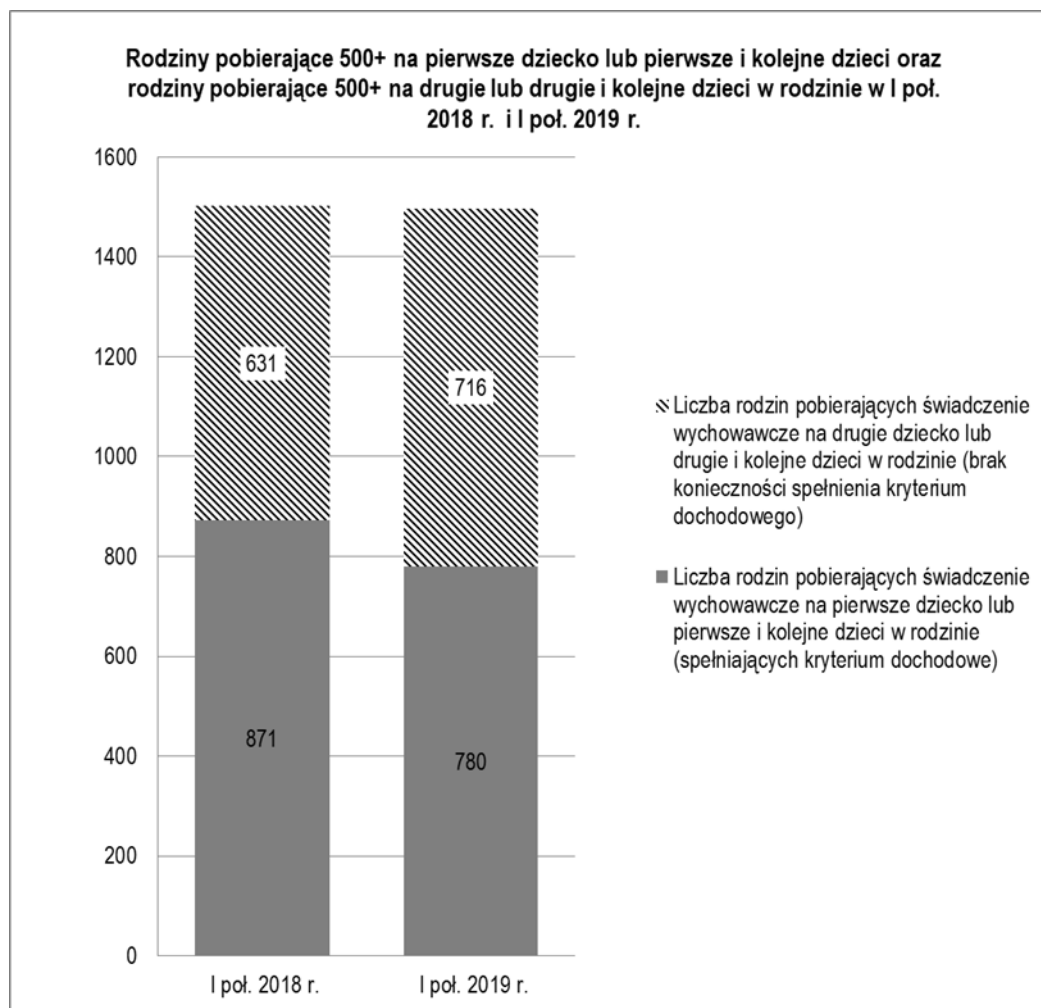

Widoczny na wykresie duży wzrost w 2019 r. liczby rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego, liczby dzieci, na które zostało wypłacone świadczenie wychowawcze oraz wydatków na wypłaty świadczeń jest konsekwencją zmiany ustawy, tj. przysługiwania 500+ na każde dziecko bez względu na dochód.

Ze względu na tak istotną zmianę ustawy ważny wskaźnik opisujący rodziny z dziećmi do 18 r.ż., którym jest spełnianie kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, można porównać tylko z okresem pierwszego półrocza 2018 r.

I tak:

- w 2018 r. 58,23% rodzin korzystających ze świadczenia 500+ spełniało kryterium dochodowe i korzystało ze świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie, w pierwszej połowie 2018 r. – 57,99% (871 rodzin);
- w pierwszej połowie 2019 r. 52,14% rodzin korzystających ze świadczenia 500+ spełniało kryterium dochodowe i korzystało ze świadczenia na pierwsze dziecko w rodzinie (780 rodzin).

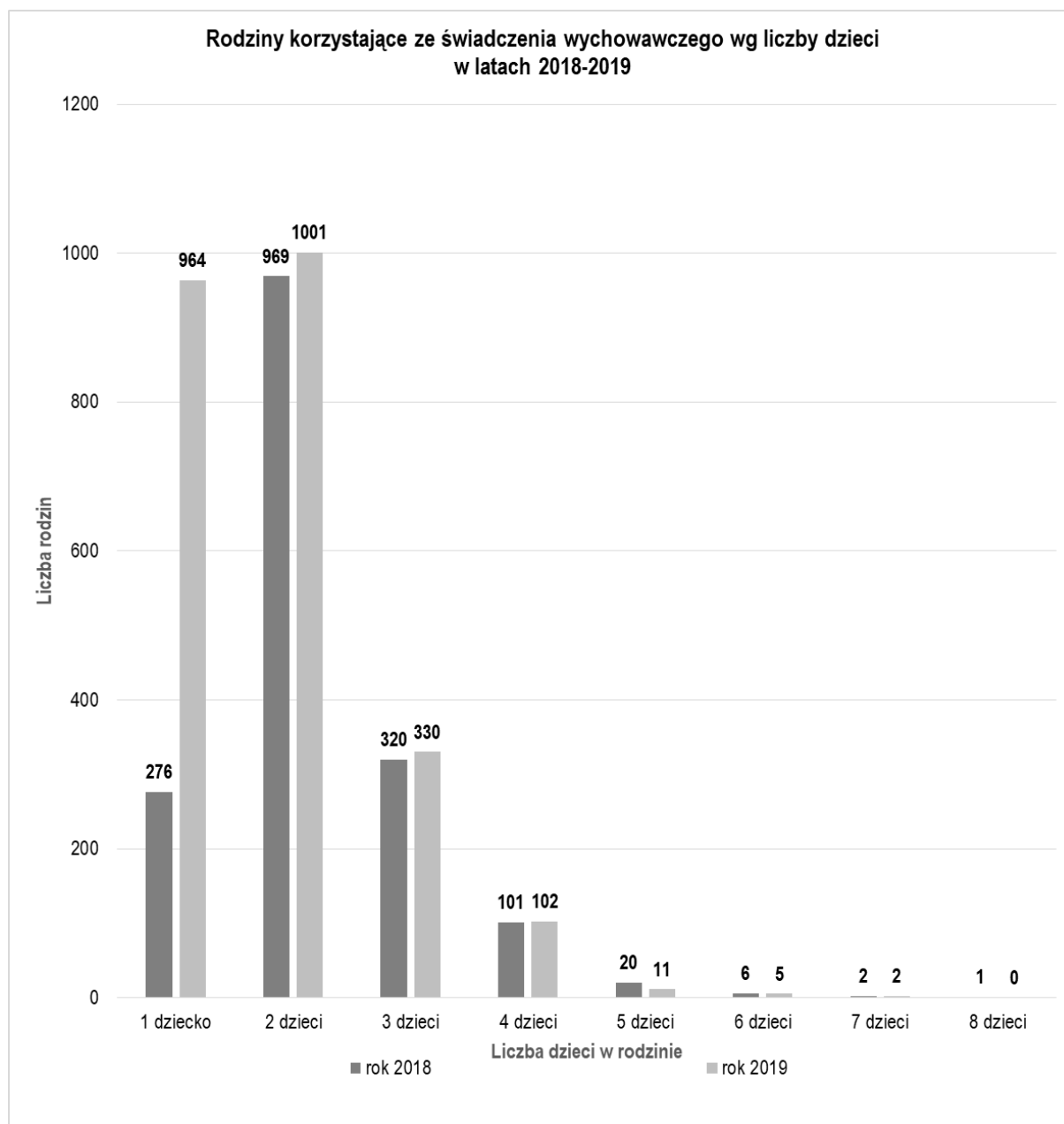

Z danych zawartych w wyżej przedstawionym wykresie wynika, że w I pierwszej połowie 2019 r. w porównaniu z I połową 2018 r.:

- zmniejszyła się liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego – o 6 rodzin;
- zmniejszyła się liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko lub pierwsze i kolejne dzieci (spełniających kryterium dochodowe) – o 91 rodzin;
- zwiększyła się liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze na drugie lub drugie i kolejne dzieci (brak konieczności spełniania kryterium dochodowego) – o 85 rodzin.

Powyższe pozwala przypuszczać, że bez zmiany ustawy liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w 2019 r. byłaby mniejsza niż w latach ubiegłych. W 2018 r. również mniejsza liczba rodzin skorzystała ze świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko (987; 58% rodzin ogółem) aniżeli w 2017 r. (1097; 63% rodzin ogółem).

Rodziny korzystające ze świadczenia wychowawczego można opisywać także pod względem liczby wychowujących się w nich dzieci do 18 r.ż. Dane o liczbie dzieci w rodzinach, które w 2019 r. pobierały 500+ zawiera wykres nr 12.

Z powyższego wykresu wynika, że ze świadczenia wychowawczego w 2019 r. najwięcej rodzin korzystało z dwojgiem dzieci⁹ 1001 rodzin – o 32 rodziny więcej niż w 2018 r., a następnie:

- z jednym dzieckiem 964 – o 688 więcej niż w 2018 r.,
- z trojgiem dzieci 330 rodzin – o 10 więcej niż w 2018 r.,
- z czworgiem dzieci 102 rodziny – o jedną więcej niż w 2018 r.,
- z pięciorgiem dzieci 11 rodzin – o 9 mniej niż w 2018 r.,
- z sześciorgiem dzieci 5 rodzin o jedną mniej niż w 2018 r. i
- z siedmiorgiem dzieci 2 – tyle samo ile w 2018 r.

W 2018 r. ze 500+ korzystała również jedna rodzina z ośmiorgiem dzieci.

Duży wzrost liczby rodzin z jednym dzieckiem jest oczekiwanym skutkiem zniesienia – od 1 lipca 2019 r. – kryterium dochodowego. Natomiast wzrost liczby rodzin z dwojgiem, trojgiem i czworgiem dzieci można tłumaczyć osiąganiem przez starsze dzieci w rodzinach wieku 18 lat (liczba dzieci w rodzinach wielodzietnych zmniejsza się) oraz wystąpieniem spodziewanego efektu Programu 500+, czyli zwiększeniem dzietności w rodzinach z jednym i dwojgiem dzieci.

⁹ Oznacza dzieci do 18 r.ż.

Zadaniem gminy jest wypłata świadczeń wychowawczych przyznanych przez organ właściwy, którym jest wójt/burmistrz/prezydent miasta, a także przyznanych przez wojewodę, który pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Konfederacji Szwajcarskiej.

Wojewoda ustala prawo do świadczenia wychowawczego w sytuacji, gdy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Natomiast ustalenia, czy w sprawie mają zastosowanie ww. przepisy wojewoda dokonuje, jeżeli otrzyma:

- przesłany przez organ właściwy wniosek o świadczenie wychowawcze, w którym wnioskodawca wskazał, że on lub członek jego rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, lub
- wniosek organu właściwego o ustalenie, czy w sprawie osoby otrzymującej świadczenie wychowawcze mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w związku ze zgłoszeniem przez nią zmiany sytuacji – wyjazdu członka rodziny do państwa, w którym mają zastosowanie ww. przepisy.

Przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie dotyczą wyjazdu lub pobytu turystycznego, leczniczego, lub związanego z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Wojewoda, oprócz rozstrzygnięcia, czy w sprawie mają zastosowanie ww. przepisy o koordynacji rozstrzyga także kwestię, który kraj ma pierwszeństwo do wypłaty świadczeń – Polska czy państwo, w którym aktualnie pracuje członek rodziny/drugi z rodziców dziecka. Kluczowa podczas ustalania pierwszeństwa jest aktywność zawodowa obojga rodziców.

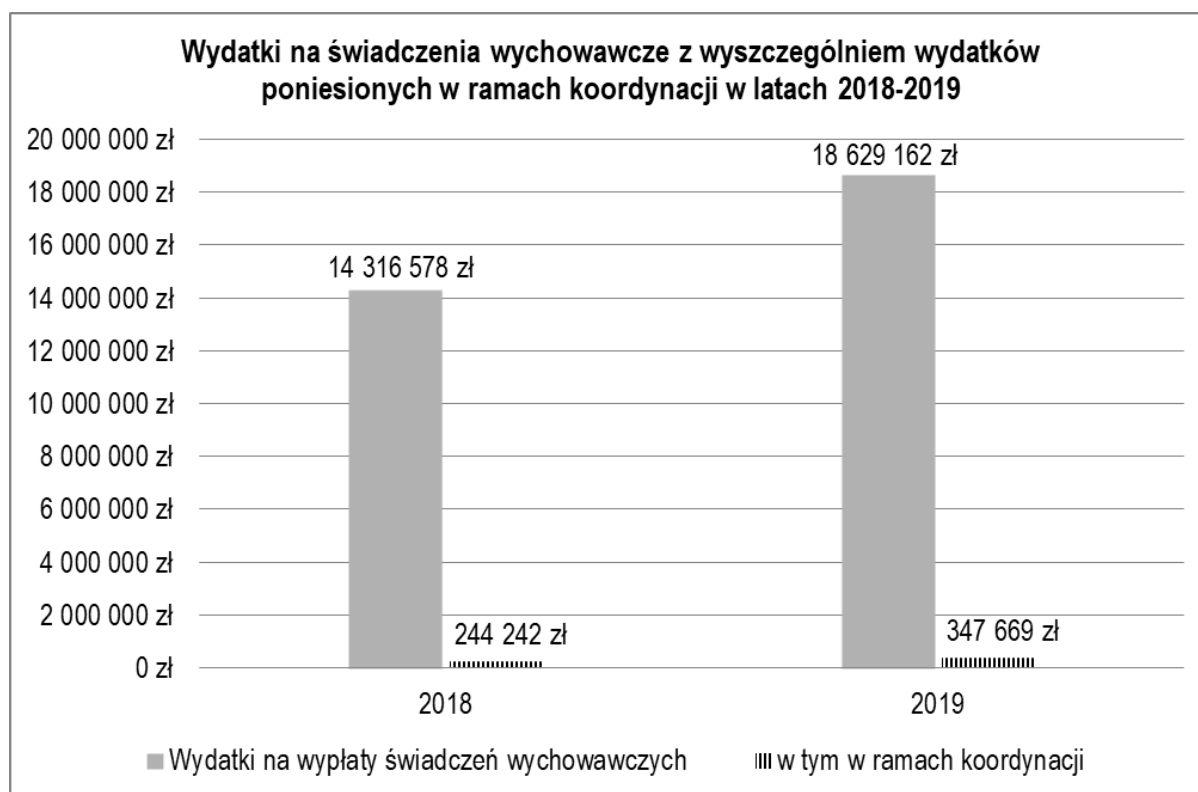
Są tu możliwe następujące sytuacje:

1. Wojewoda odmawia przyznania świadczenia lub przyznaje świadczenie i przekazuje rozstrzygnięcie do organu właściwego, którym jest w gminie Chojnice Wójt Gminy Chojnice, który – za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - wypłaca świadczenie.
2. Wojewoda ustali, że Polska nie jest krajem pierwszeństwa wypłaty świadczenia i wniosek o ustalenie prawa do tego świadczenia zostanie przekazany do właściwej instytucji zagranicznej, która ma obowiązek rozpatrzyć przesłany wniosek. Tamtejsza instytucja zagraniczna przyzna oraz wypłaci świadczenie. W sytuacji, kiedy wysokość przysługujących za granicą świadczeń jest niższa od świadczeń, które przysługiwałyby na dzieci w Polsce, Wojewoda może przyznać prawo do dodatku dyferencyjnego. Jest to świadczenie w wysokości różnicy pomiędzy wysokością świadczeń przysługujących w Polsce i za granicą.
3. Wojewoda uznaje, że nie zachodzi przypadek koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego i przekazuje sprawę do Wójta Gminy Chojnice, który przyznaje lub odmawia przyznania świadczenia.

W związku z powyższym wydatki na świadczenia wychowawcze można analizować także pod względem organu, który je przyznał.

I tak:

- w 2019 r. kwota wydatkowana na wypłatę świadczeń wychowawczych przyznanych przez Wojewodę Pomorskiego wyniosła 347 669 zł, co stanowiło 1,86% ogółu wydatków na wypłatę świadczeń wychowawczych (w 2018 r. – 244 242 zł, 1,71%).

Nadmieniam, że na dzieci przebywające w pieczy zastępczej jest przyznawany – przez starostę - dodatek wychowawczy, również w wysokości 500 zł na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dodatek wychowawczy wypłaca starosta.

2. Świadczenia rodzinne

Na wsparcie w tym obszarze w 2019 r. wydatkowano kwotę **7 724 070 zł** dla 1 591 rodzin (w 2018 r. – 7 541 631 zł dla 1 649 rodzin). Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów i rozmiaru udzielonego wsparcia zawarte są poniżej.

Świadczenia rodzinne, z wyjątkiem jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tak jak świadczenia wychowawcze, podlegają koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jednak z uwagi na to, że odsetek wydatków poniesionych na podstawie decyzji Wojewody jest bardzo mały, nie będą one analizowane pod tym względem.

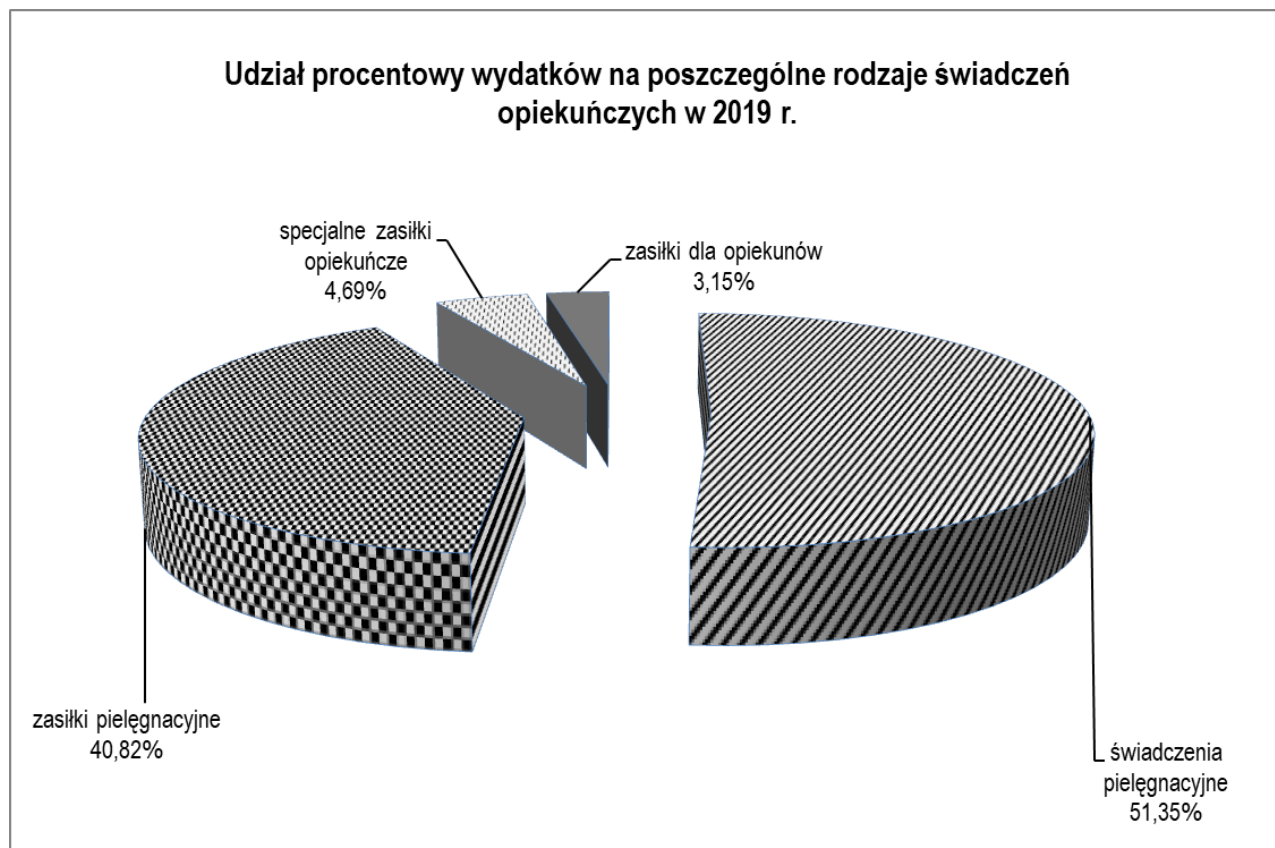
2.1. Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)

Ta grupa świadczeń (w tym: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna i zasiłek pielęgnacyjny), skierowana jest wyłącznie do osób niepełnosprawnych i/lub ich opiekunów, które przyznawane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Na ten cel w 2019 r. wydatkowano łącznie **4 042 766 zł** (w 2018 r. – 3 511 446 zł), w tym najwięcej środków przeznaczono na **świadczenia pielęgnacyjne – 2 075 841 zł**, tj. 51,35% dla 122 rodzin (w 2018 r. – 1 864 827 zł, tj. 53,11% dla 115 rodzin), a w dalszej kolejności na:

- zasiłki pielęgnacyjne – 1 650 076 zł, tj. 40,81% dla 785 osób (w 2018 r. – 799 osób na kwotę 1 336 961 zł),
- specjalne zasiłki opiekuńcze – 189 569 zł, tj. 4,69% dla 32 rodzin (w 2018 r. – 29 rodzin na kwotę 163 313 zł),
- zasiłki dla opiekunów – 127 280 zł, tj. 3,15% dla 21 rodzin (w 2018 r. – 26 rodzin na kwotę 146 345 zł).

Powyższe ilustruje wykres nr 14.

2.2. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami

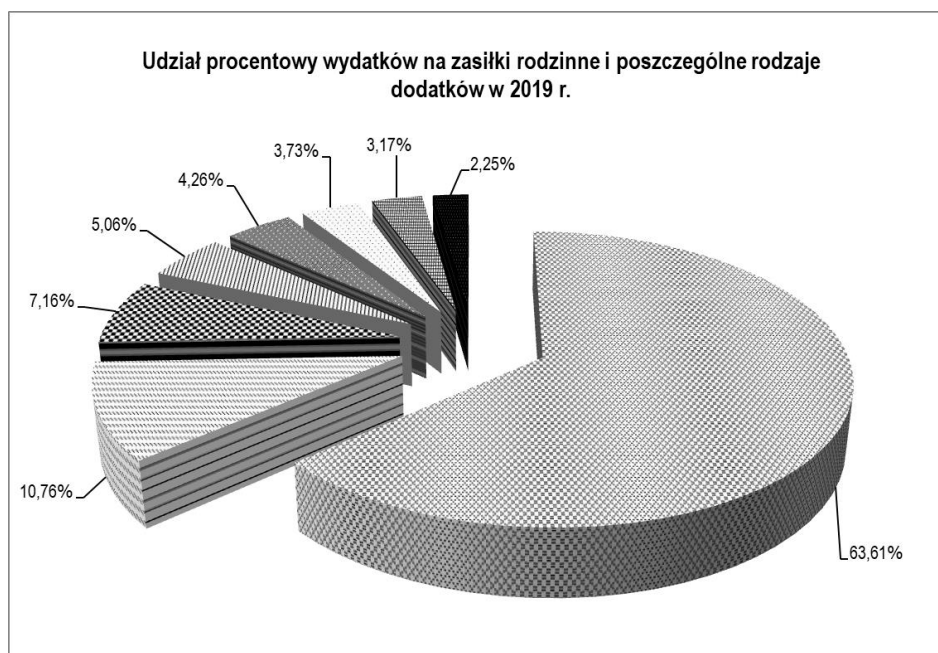
W tej grupie świadczeń przyznano wsparcie łącznie na kwotę **2 956 633 zł**, z czego najwięcej środków w roku 2019, podobnie jak w roku 2018, wydatkowano na zasiłki rodzinne – 1 880 798 zł, tj. 63,61% dla 749 rodzin (w 2018 r. – 2 041 977 zł, tj. 63,84% dla 832 rodzin), a w dalszej kolejności na dodatki z tytułu:

- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 318 065 zł, tj. 10,76% dla 243 rodzin (w 2018 r. – 338 562 zł, tj. 10,58% dla 256 rodzin),
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 211 676 zł, tj. 7,16% dla 69 rodzin (w 2018 r. – 234 676 zł, tj. 7,34% dla 80 rodzin),
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 149 603 zł, tj. 5,06% dla 264 rodzin (w 2018 r. – 152 393 zł, tj. 4,76% dla 251 rodzin).

Z kolei najmniej środków wydatkowano na dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 66 539 zł, tj. 2,25% dla 66 rodzin (w 2018 r. – 87 000 zł, tj. 2,72% dla 87 rodzin) oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 93 709 zł, tj. 3,17% dla 520 rodzin (w 2018 r. – 100 933 zł, tj. 3,16% dla 566 rodzin).

Szczegółową strukturę wydatków zawiera wykres nr 15.

Wykres 15: Udział procentowy wydatków na zasiłki rodzinne i poszczególne rodzaje dodatków w 2019 r.

Legenda:

	→ zasiłki rodzinne - 63,61%
/1 880 798 zł – 749 rodzin /		→ dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 4,26%
/125 965 zł – 101 rodzin/
	→ dodatki z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 10,76%
/318 065 zł – 243 rodziny/		→ dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 3,73%
/110 278 zł – 41 rodzin/
	→ dodatki z tytułu wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 7,16%
/211 676 zł – 69 rodzin/		→ dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 3,17%
/ 93 709 zł – 520 rodzin /
	→ dodatki z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 5,06%
/149 603 zł – 264 rodziny/		→ dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 2,25%
/66 539 zł – 66 rodzin/

Od początku 2016 r. – obowiązuje tzw. zasada „złotówka za złotówkę”.

Przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych (674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem) nie oznacza automatycznie utraty prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Poniżej przedstawiony jest przykład rodziny, która złożyła w styczniu 2019 r. wniosek o zasiłek rodzinny na dwoje dzieci w wieku 4 i 10 lat oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego:

- miesięczny dochód rodziny wynosi **2 715,20 zł** (tj. 678,80 zł x 4 osoby);
- kryterium dochodowe dla rodziny wynosi **2 696,00 zł** (tj. 674,00 zł x 4 osoby);
- kwota przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny wynosi **19,20 zł** (tj. 2 715,20 zł – 2 696,00 zł);

- łączna kwota zasiłków rodzinnych, która przysługiwałaby do wypłaty w okresie od 01/2017 do 10/2017 wynosi miesięcznie: **227,33 zł**, tj.: 1x zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 5 - 18 lat - **124,00 zł** - 1x(124,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x zasiłek rodzinny na dziecko do 5 lat - **95,00 zł** - 1x(95,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2019/2020 - **8,33 zł** - 1x(100,00 zł : 12).

Świadczenie w przypadku rodziny, o której mowa w ww. przykładzie, przysługuje w wysokości **208,13 zł** miesięcznie w okresie od stycznia 2019 r. do października 2019 r. (227,33 zł - 19,20 zł = 208,13 zł).

W 2019 r. w ramach ww. mechanizmu „złotówka za złotówkę” została wydatkowana kwota **116 450 zł** dla **69** rodzin (w 2018 r. – **104 169 zł** dla **81** rodzin).

2.3. Świadczenia rodzicielskie

Ten rodzaj świadczenia realizowany jest od stycznia 2016 r. Przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Uprawnione do pobierania tego świadczenia są więc między innymi osoby bezrobotne (niezależnie czy zarejestrowane, czy nie w urzędzie pracy), studenci, a także osoby wykonujące prace na podstawie umów cywilnoprawnych.

Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny, w wysokości 1 000 zł miesięcznie przez okres 1 roku (52 tygodni), licząc od dnia urodzenia dziecka, a w przypadku wieloraczków okres ten ulega wydłużeniu nawet do 71 tygodni w zależności od liczby dzieci.

Ojcowie są uprawnieni do świadczenia tylko w określonych warunkach, tj.:

- skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią ww. świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- śmierci matki dziecka;
- porzucenia dziecka przez matkę.

W 2019 r. świadczenie rodzicielskie wypłacono 83 rodzinom na łączną kwotę **518 671 zł** (w 2018 r. - 98 rodzinom na kwotę 649 358 zł).

2.4. Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”

Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana jest jednorazowo, w wysokości 1000 zł. Wsparcie przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922 zł.

W 2019 r. świadczenie to przyznano dla 190 dzieci (w 2018 r. – 182 dzieci), na łączną kwotę **190 000 zł** (w 2018 r. – 182 000 zł).

Zgodnie z informacją uzyskaną z Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich liczba urodzonych w 2019 r. dzieci w gminie Chojnice wynosiła 261 (w 2018 r. – 235), co oznacza, że zapomogę wypłacono dla 72,80% ogółu urodzonych dzieci (w 2018 r. – 77,45%).

3. Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu

Jest to nowy rodzaj świadczenia wprowadzony Ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli:

- dziecko urodziło się żywe i legitymuje się odpowiednim zaświadczeniem lekarskim,
- matka dziecka posiada odpowiednie zaświadczenie o pozostawaniu pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu,
- wniosek został złożony w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Świadczenie – w wysokości 4000 zł – przysługuje bez względu na dochód.

W 2019 r. świadczenie otrzymały 3 rodziny – na łączną kwotę **16 000 zł** (w 2018 r. – 2 rodziny na kwotę 8000 zł).

4. Świadczenie dobry start

W 2019 r. na świadczenie dobry start wydano 832 500 zł, zostało ono przyznane na 2 775 dzieci z 1 787 rodzin (w 2018 r. również wydatkowano 832 500 zł na 2 775 dzieci, ale z 1 758 rodzin).

Do świadczenia dobry start nie mają zastosowania przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Szczegółowe informacje na temat realizacji świadczenia dobry start zostały zawarte w rozdziale III niniejszego opracowania „Realizacja programów pomocowych w ramach systemów pomocy społecznej i wspierania rodziny”.

5. Świadczenia alimentacyjne

5.1. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych

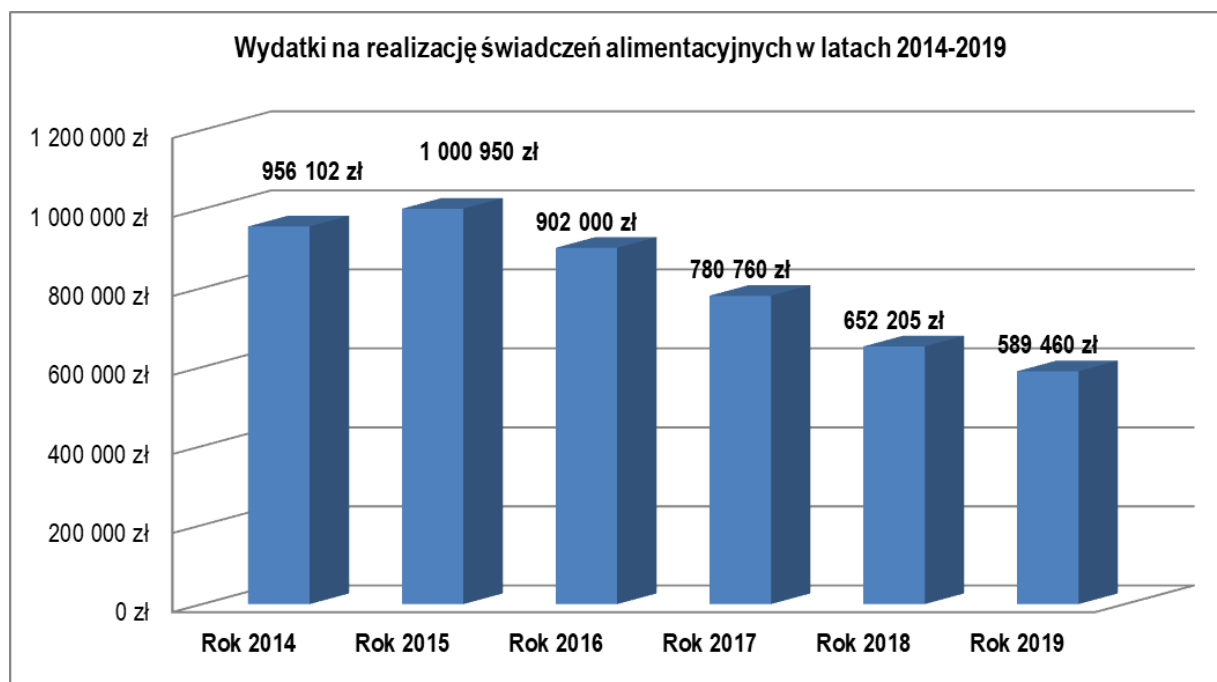
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia dla rodzin, w których dzieci pomimo zasądzonych alimentów od rodzica wyrokiem sądu są ich pozbawione, z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nieprzekraczającej 500 zł miesięcznie na dziecko, w przypadku kiedy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kryterium dochodowego, którego wysokości do 30 września 2019 r. wynosiła 725 zł, a od nowego okresu świadczeniowego, rozpoczynającego się 1 października 2019 r. wynosi 800 zł.

Do świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie mają zastosowania przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W 2019 r., świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **91** rodzinom, na łączną kwotę **589 460 zł** (w 2018 r. – 105 rodzinom na łączną kwotę 652 205 zł).

Wysokość wydatków z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2019 przedstawia wykres nr 16.

Wykres 16: Wydatki na realizację świadczeń alimentacyjnych w latach 2014-2019

5.2. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Dłużnikiem alimentacyjnym – zgodnie z definicją ustawową – jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna.

Wśród dłużników alimentacyjnych, wobec których ustawa regulująca zasady i kryteria przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego nakazuje podejmować określone działania – w odniesieniu do terenu

działania tut. ośrodka – wyróżnia się dwie grupy:

- pierwszą, do której należą mieszkańcy gminy Chojnice, dla których Wójt Gminy Chojnice jest tzw. organem właściwym dłużnika, posiadający zadłużenie z tytułu alimentów i wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych;
- drugą, do której należą zarówno mieszkańcy gminy Chojnice, jak i miejscowości położonych poza jej obszarem, posiadający zadłużenie z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych, w tym zaliczek alimentacyjnych – świadczenie realizowane od 1.09.2005 r. do 30.09.2008 r., zastąpione od 1.10.2008 r. świadczeniem alimentacyjnym.

Wobec ww. grup dłużników, w celu zmobilizowania ich do uregulowania należności, pracownicy ośrodka zobligowani są – na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Chojnice – podejmować działania, którymi w 2019 r. w szczególności, były:

- a/ przeprowadzenie **42** wywiadów alimentacyjnych (w 2018 r. 52) i odebranie 42 oświadczeń majątkowych (w 2018 r. 52);
- b/ zobowiązanie **5** dłużników (w 2018 r. 15) do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy;
- c/ skierowanie do Starosty **14** informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika (w 2018 r. 21);
- d/ wszczęcie 12 postępowań w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2018 r. 11);
- e/ wydanie **3** decyzji dotyczących umorzenia postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2018 r. 6);
- f/ wydanie **7** decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2018 r. 6);
- g/ skierowanie do Starosty **3** wniosków o zatrzymanie prawa jazdy (w 2018 r. 3);
- h/ skierowanie do Starosty **2** wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy (w 2018 r. 2);
- i/ złożenie **5** wniosków o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo określone w art. 209 § 1 K.k., tj. uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. po wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2018 r. 5);
- j/ przekazanie Policji **59** zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa nie alimentacji z art. 209 § 1 K.k. - na podstawie art. 304 § 2 K.p.k., po przyznaniu świadczeń rodzinnych albo świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów (w 2018 r. 92);
- k/ przekazanie komornikowi sądowemu **48** informacji, pochodzących z wywiadów alimentacyjnych oraz oświadczeń majątkowych (w 2018 r. 48);
- l/ przekazanie do biur informacji gospodarczej (BIG) danych **11** dłużników (nie zgłaszanych wcześniej do żadnego z BIG-ów), w przypadku których zaległości z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego (także należności z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej zaliczek alimentacyjnych) przekraczają okres 6 m-cy, (w 2018 r. 7).

W 2019 r., tak jak w roku 2018, należności przypadające od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegały ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. W związku z tym, gmina każdorazowo w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego kierowała do komornika sądowego wnioski o przyłączenie do egzekucji sądowej. W 2019 r. wystosowano **50** takich wniosków (w 2018 r. 84).

Zadłużenie dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych wynosiło na dzień 31.12.2019 r. - łącznie z odsetkami – 10 815 711 zł (w 2018 r. – 10 199 436 zł).

W wyniku przeprowadzonego postępowania od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę 222 399 zł (w 2018 r. – 255 514 zł), w tym kwota 31 532 zł (w 2018 r. – 49 059 zł) stanowiła dochód gminy Chojnice, ośrodek otrzymał kwotę 39 523 zł (w 2018 r. 30 000 zł) na wydatki związane z podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz na obsługę wypłat świadczeń z funduszu (m.in. koszty postępowania

egzekucyjnego, wynajem pomieszczeń, zakup znaczków pocztowych i materiałów biurowych, rozmowy telefoniczne).

VII. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA

Na utrzymanie ośrodka wydatkowano **1 735 748 zł**, tj. 5,29% z ogółu poniesionych w 2019 r. kosztów (w 2018 r. 1 759 342 zł, 6,17%).

Wśród nich środki własne gminy stanowiły 53,88%, tj. 935 158 zł (w 2018 r. – 56,81%, tj. 999 546 zł), dotacje z budżetu państwa – 46,09%, tj. 800 090 zł (w 2018 r. – 43,19%, tj. 759 796 zł), a środki z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – 0,03%, tj. 500 zł (w 2018 r. nie było takich środków).

Zdecydowaną większość – 87,06% – stanowiły środki finansowe przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników¹⁰ oraz osób świadczących pracę w ramach umowy zlecenia (z wyłączeniem osób realizujących usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze¹¹) wraz z narzutami i należnymi nagrodami jubileuszowymi, a w dalszej kolejności na:

- zakup usług – 5,2%,
- zakup materiałów – 3,0%,
- delegacje i ryczałty – 1,7%,
- odpis na ZFSS – 1,8%,
- szkolenia – 0,3%,
- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego – 0,2%,
- ogólnopolska KDR – 0,2%,
- Spotkanie Wigilijne – 0,2%,
- Program Koperta życia – 0,1%,

Pozostałe wydatki, na łączną kwotę 2 595 zł, dotyczyły Magazynu Żywności oraz opłat i składek.

W porównaniu z 2018 r., największy wzrost wydatków w 2019 r. odnotowano w obsłudze Zespołu Interdyscyplinarnego – o 750,0% (spowodowany realizacją w 2019 r. konkursu plastycznego oraz szkolenia dla członków Zespołu i Grup Roboczych) oraz ogólnopolskiej KDR – o 268,7% (spowodowany zmianą przepisów ustawy o Karcie Dużej Rodziny w zakresie, w jakim prawo do ubiegania się o KDR zostało przyznane także rodzinom, w których dzieci są już dorosłe.

Z kolei najmniej, bo o 0,5%, wzrosły wydatki na zakup usług.

Zmniejszenie wydatków w 2019 r., w kontekście 2018 r., zarejestrowano w pięciu pozycjach: „Wynagrodzenia z narzutami”, „Delegacje i ryczałty”.

Powyższe relacje przedstawia tabela nr 8.

¹⁰ W tym rozdziale nie uwzględniono wynagrodzenia asystenta rodziny oraz kosztów związanych ze stanowiskiem pracy asystenta rodziny (np. ryczałt na użytkowanie samochodu do celów służbowych), koszty te zostały uwzględnione w rozdziale II;

¹¹ Koszty tych usług zostały wykazane w rozdziale I.

Tabela nr 8: Wydatki na utrzymanie ośrodka w 2018 i 2019 r.

Rodzaj wydatku	Rok budżetowy		Tendencja	
	2018	2019	(+), wzrost / (-) spadek	
			zł	%
Wynagrodzenia z narzutami	1 546 735 zł	1 511 177 zł	-35 558 zł	-2,3%
Zakup usług	89 553 zł	90 028 zł	475 zł	0,5%
Zakup materiałów	51 667 zł	52 257 zł	590 zł	1,1%
Delegacje i ryczałty	30 032 zł	29 889 zł	-143 zł	-0,5%
Odpis na ZFŚS	31 005 zł	32 020 zł	1 015 zł	3,3%
Szkolenia	4 288 zł	6 071 zł	1 783 zł	41,6%
Opłaty i składki	337 zł	621 zł	284 zł	84,3%
Magazyn żywności	1 974 zł	1 974 zł	0 zł	0,0%
Ogólnopolska KDR	846 zł	3 119 zł	2 273 zł	268,7%
Spotkanie Wigilijne	2 505 zł	3 039 zł	534 zł	21,3%
Koperta życia	0 zł	2 153 zł	2 153 zł	x
Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego	400 zł	3 400 zł	3 000 zł	750,0%
RAZEM	1 759 342 zł	1 735 748 zł	-23 594 zł	X

Na przestrzeni całego 2019 r., w ośrodku – w formie umów o pracę, umów zlecenia i umów na organizację stażu absolwenckiego – prace, w różnych okresach czasowych, wykonywało łącznie 69 osób (w 2018 r. 48), w tym:

- a/ stałą kadrę ośrodka (umowy na czas nieokreślony), stanowiły 23 osoby – 23 etaty (w 2018 r. – 24 osoby, 24 etaty), z których zdecydowana większość posiadała wykształcenie wyższe magisterskie – 86,96% (20 osób), w tym pedagogiczne, ekonomiczne, prawnicze, administracyjne i rolnicze, w dalszej kolejności:
- policealne zawodowe w zawodzie pracownik socjalny – 4,35% (1 osoba),
 - wyższe zawodowe – 8,70% (2 osoby),

Poza tym, 5 osób legitymowało się specjalizacją zawodową, w tym:

- I stopnia z zakresu pracy socjalnej – 2 pracowników,
- II stopnia – 2 pracowników (z zakresu pracy socjalnej z osobami będącymi ofiarami przemocy),
- z organizacji pomocy społecznej – 2 osoby.

Strukturę wykształcenia ww. pracowników ośrodka przedstawia wykres nr 17.

Spośród 23 osób zatrudnionych na czas nieokreślony:

- 22 osoby wykonywały pracę w ramach normalnego systemu czasu pracy,
 - 1 osoba pracowała w ramach zadaniowego czasu pracy;
- b/ pracownicy zatrudnieni na czas określony: 4 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy – 4 etaty (w 2018 r. – 7);
- c/ pracownicy zatrudnieni na czas zastępstwa: 3 osoby, 1 na stanowisku pracownika socjalnego, 2 na stanowisku podinspektora ds. świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych w związku z usprawiedliwionymi nieobecnościami pracowników (w 2018 r. – 2 osoby w pełnym wymiarze czasu pracy);
- d/ osoby świadczące pracę w ramach umowy zlecenia – 37, w tym: 35 opiekunów osób starszych/niepełnosprawnych (w tym w ramach programu „Opieki wytchnieniowa” 19 osób, z których 3 wykonywały również usługi poza programem), 1 lekarz psychiatra, 1 kasjerka prowadząca kasę zapomogowo-pożyczkową (w 2018 r. – 14 osób);
- e/ osoby odbywające staż absolwencki – 2, na stanowisku pracownik kancelaryjny (w 2018 r. – 3).

Podobnie jak w poprzednich latach, także w 2019 r., pracownicy ustawicznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w wielu formach pozaszkolnego doskonalenia zawodowego, w tym, w: seminariach, konferencjach, warsztatach, spotkaniach członków Pomorskiego Forum Pomocy Społecznej – ogółem w 36 szkoleniach (w 2018 r. w 27 szkoleniach). Na ten cel w 2019 r. wydatkowano kwotę 6 541 zł (w 2018 r. 4 288 zł).

W 2019 r. w strukturze organizacyjnej ośrodka funkcjonowały następujące samodzielne stanowiska pracy oraz komórki organizacyjne, podporządkowane bezpośrednio:

a) Dyrektorowi ośrodka:

- zastępca dyrektora,
- główny księgowy,
- Inspektor Ochrony Danych – Inspektor ds. administracyjnych i zamówień publicznych,
- kierownik Działu pomocy społecznej;

b) Zastępcy dyrektora Ośrodka:

- kierownik Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych,
- pracownicy Sekcji ds. administracyjnych i oświatowych;

c) Głównemu księgowemu ośrodka:

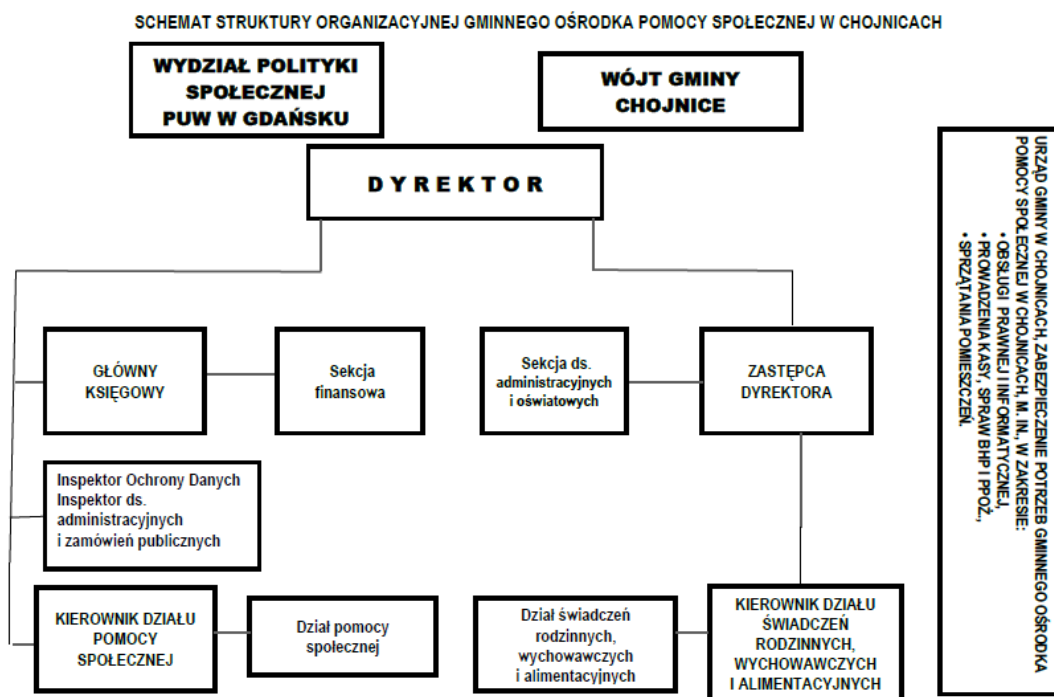
- pracownik Sekcji finansowej;

d) Kierownikowi Działu pomocy społecznej (stanowisko nieobsadzone w 2019 r.):

- terenowi pracownicy socjalni wykonujący zadania, w przydzielonych rejonach opiekuńczych, wynikające, w szczególności, z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wraz z aktami wykonawczymi,
 - asystent rodziny, który działa bez wyznaczonych rejonów świadcząc pomoc mieszkańcom gminy Chojnice w środowisku ich zamieszkania lub w innym miejscu – wskazanym przez rodzinę,
- e) Kierownikowi Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych
- pracownicy realizujący zadania zapisane, w szczególności, w ustawach o: pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, świadczeniach rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zasiłku dla opiekuna, wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” – wraz aktami wykonawczymi oraz programie „Dobry start”.

Graficzną strukturę organizacyjną ośrodka, przedstawia schemat nr 1.

Schemat nr 1: Struktura organizacyjna ośrodka

PODSUMOWANIE I KIERUNKI DZIAŁANIA W 2020 R.

Z niniejszego sprawozdania wynika, że ujmując kompleksowo wydatki ośrodka w 2019 r., to:

- na realizację zadań wydatkowano o 15,1% (tj. o 4 298 052 zł) środków finansowych mniej, aniżeli w 2018 r.;
- nadal zdecydowaną większość – ponad 93% – budżetu ośrodka stanowiły środki otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań zleconych i dotacje celowe na realizację zadań własnych gminy;
- wciąż zdecydowana większość – 94,6% – środków, łącznie ze wszystkich obszarów wsparcia zasilala budżety domowe mieszkańców (w formie świadczeń pieniężnych i/lub pomocy rzeczowej);
- spośród wszystkich obszarów wsparcia mieszkańców gminy obsługiwanych przez ośrodek, największy odsetek środków (59,9%) wydatkowano na świadczenia wychowawcze (500+), z kolei najmniejszy (0,4%) na zadania realizowane z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę poszczególne obszary działania ośrodka w roku 2019, w porównaniu z rokiem 2018, odnotowano, w szczególności:

1. W systemie pomocy społecznej:

- a/ spadek liczby środowisk - liczba rodzin/osób korzystających w rejonie opiekuńczym pracownika socjalnego w 2018 r. wynosiła średnio 54 podczas gdy w 2019 r. spadła do średnio 49 środowisk, niemniej jednak jest to nadal stosunkowo wysoka wartość, ponieważ w połączeniu z utrzymującym się od lat przeciążeniem pracowników innymi zadaniami (m.in. koniecznością przeprowadzania wywiadów środowiskowych u osób ubiegających się i pobierających specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna, świadczenia pielęgnacyjne, opracowywaniem – na wniosek klienta – opinii dla fundacji udzielających wsparcia, sporządzaniem pism informujących upoważnione podmioty o sytuacji rodziny/osoby, dystrybucją artykułów żywnościowych, itp.), a także pojawianiem się nowych obowiązków np. współuczestniczenie w organizacji opieki wytchnieniowej, znacząco utrudniła koncepcyjną, regularną oraz konsekwentną pracę socjalną z jednostkami, rodzinami i grupami społecznymi;
 - b/ wzrost wydatków poniesionych w związku z koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym w ich miejscu zamieszkania (w 2019 r. udzielono 6 813 świadczeń na kwotę 118 497 zł, natomiast w 2018 r. 5 391 świadczeń na kwotę 87 897 zł);
 - c/ wzrost wydatków na zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - d/ zmniejszenie o blisko 10% wydatków na zasiłki okresowe, ponieważ zmniejszyła się liczba rodzin/osób, które otrzymały zasiłek okresowy - pomocy udzielano średnio na 3 miesiące jednak kwota zasiłku była wyższa średnio o 18 zł od tej przyznawanej w 2018 r. (w 2019 r. na 3 miesiące po 344 zł);
 - e/ wzrost średniej wartości pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności przyznawanego w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”. Przeciętnie pomocy udzielano, tak jak w 2018 r. w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na okres 7 miesięcy, średnia kwota zasiłku dla rodzin (lub osób prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe) była jednak wyższa o 17 zł od ubiegłorocznej i wynosiła 326 zł w skali miesiąca (w 2018 r. po 309 zł przez okres 7 miesięcy);
 - f/ dalszy wzrost wydatków poniesionych w związku z obowiązkiem współfinansowania pobytu mieszkańców gminy w domu pomocy społecznej (liczba mieszkańców domów pomocy społecznej nie zmieniła się), sytuacja ta wynika głównie z corocznego wzrostu kosztów utrzymania pensjonariuszy;
 - g/ liczba środowisk korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa w 2019 r. i 2018 r. jest niemal stała i nadal stanowi około 50% wszystkich świadczeniobiorców (w 2019 r. spadła zaledwie o 14 rodzin/osób samotnie gospodarujących w stosunku do roku 2018);
 - h/ spadek liczby zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Chojnice, co jest odzwierciedleniem sytuacji na rynku pracy w całym powiecie. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na koniec roku 2019 wynosiła 7,8%, podczas gdy na dzień 31.12.2018 r. – 8,6%. Na tle województwa pomorskiego, czy kraju bezrobocie w powiecie chojnickim wciąż osiąga wartość stosunkowo wysoką. Stopa bezrobocia w województwie pomorskim i w Polsce wynosiła odpowiednio 4,4% i 5,2%. Problem bezrobocia, w statystykach ośrodka, w 2019 r. podobnie jak w roku poprzednim zajął trzecią, po ubóstwie i niepełnosprawności pozycję pod względem częstotliwości występowania wśród przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy;
2. W systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej:
- 3. utrzymywanie się na zbliżonym poziomie liczby rodzin objętych usługami asystenta rodziny (w roku 2018 z tej formy wsparcia skorzystało 18 rodzin, w 2019 r. - 17, w tym 4 nowe środowiska i 3 objęte tą formą pomocy w przeszłości, po przerwie przynajmniej 2 - letniej) oraz niewielki (o 1 miesiąc) wzrost przeciętnego wymiaru czasu pracy asystenta z jedną rodziną, który wynosił średnio 21 miesięcy;
 - 4. poprawę funkcjonowania kolejnych rodzin korzystających z usług asystenta w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia, w tym, w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem;
 - 5. wzrost o blisko 20% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej, wynikający z wyższej (o 2 dzieci) liczby dzieci oraz tego, że w 2019 r. ośrodek ponosił odpłatność za 3 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej (dużo kosztowniejszej) pieczy zastępczej (w 2018 r. – za 2 dzieci);
6. W obszarze świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz programu Dobry start:
- a/ wzrost wydatków na świadczenia wychowawcze o 30,12%%, tj. o 4 312 584 zł, co związane jest ze zniesieniem kryterium dochodowego na pierwsze dziecko. Do 30.06.2019 r. świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko w rodzinie mogły otrzymać rodziny, w których dochód na członka

rodziny nie przekraczał 800 zł, a w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym 1200 zł na osobę w rodzinie.

b/ wzrost wydatków na świadczenia opiekuńcze (z wyjątkiem zasiłku dla opiekuna):

- na zasiłki pielęgnacyjne o 23,42%, tj. o 313 115 zł.
- specjalne zasiłki opiekuńcze o 16,08%, tj. o 26 256 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne o 11,32%, tj. o 211 014 zł,

Zwiększenia tych wydatków wynikają z waloryzacji świadczeń (wzrost kwoty świadczenia pielęgnacyjnego z 1 477 zł w 2018 r. do 1 508 zł w 2019 r, zasiłku pielęgnacyjnego od listopada 2018 r. z 153 zł do 184,42 zł, a od listopada 2019 r. do kwoty 215,84 zł, specjalnego zasiłku opiekuńczego od listopada 2018 r. z 520 zł do 620 zł), a także ze zwiększenia liczby osób z nich korzystających: w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego 7 osób więcej, specjalnego zasiłku opiekuńczego 3 osoby więcej. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego spadła o 1,75%, tj. o 14 osób. Spadek ten jest związany głównie z nabywaniem przez osoby niepełnosprawne prawa do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przez ZUS.

c/ spadek wydatków na zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych:

- ogółem wydatki zmniejszyły się o 7,57%, tj. o 242 194 zł,
- najbardziej zmniejszyły się wydatki na dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka – o 23,52%, tj. o 20 461 zł, następnie na dodatki z tytułu wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – o 9,80%, tj. o 23 000 zł oraz zasiłki rodzinne – o 7,89%, tj. o 161 179 zł.

Spadek wydatków na zasiłki rodzinne z dodatkami (dodatki do zasiłków rodzinnych nie są samoistnymi świadczeniami, mogą być wypłacane tylko z zasiłkiem rodzinnym) jest konsekwencją pozostawania na niezmiennym poziomie od 2015 r. kryterium dochodowego, wynoszącego 674 zł na osobę w rodzinie, a w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym 764 zł.

d/ spadek wydatków na świadczenie rodzicielskie – o 20,13%, tj. o 130 687 zł. Spadek ten można tłumaczyć zmniejszeniem bezrobocia i uzyskiwaniem przez większy odsetek kobiet prawa do zasiłku macierzyńskiego, ponieważ według danych Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich liczba dzieci urodzonych w 2019 r. (261) była większa niż w 2018 r. (235), liczba rodzin korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka również w 2019 r. była większa w 2019 r. (190) niż w 2018 r. (182).

e/ utrzymywanie się na tym samym poziomie wydatków na świadczenie dobry start;

f/ wzrost kwoty zobowiązań alimentacyjnych – o 6,04%, tj. o 616 275 zł. Podstawową przyczyną niepłacenia alimentów jest uchylanie się dłużników alimentacyjnych od podjęcia legalnego zatrudnienia, w celu uniknięcia potrąceń komorniczych z wynagrodzenia na rzecz zasądzonych alimentów. W wielu przypadkach niewypełnianie obowiązku alimentacyjnego przez rodziców dziecka związane jest także z uzależnieniem od alkoholu. Wzrost ww. kwoty jest również spowodowany narastaniem odsetek od zadłużenia;

g/ spadek kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych – o 12,96%, tj. o 33 115 zł. W 2017 r. zmieniły się przepisy Kodeksu karnego. Została zaostrzona odpowiedzialność karna za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego. W myśl nowych przepisów: osoba, której zaległości alimentacyjne stanowią równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Do tej pory takie sankcje groziły jedynie osobom uporczywie uchylającym się od obowiązku alimentacyjnego, co w praktyce oznaczało, że wpłacenie na poczet alimentów niewielkiej kwoty (np. 30 zł) niwelowało stan „uporczywości”, wyższa kara (grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch) grozi tym, którzy nie płacąc alimentów, narażają osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. zakupu jedzenia, ubrań, czy też ponoszenia kosztów leczenia. Wzrost kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych w 2018 r. był tłumaczony właśnie zmianą ww. przepisów, natomiast przyczyn spadku ww. kwoty w 2019 r. można upatrywać w trudnej sytuacji finansowej dłużników;

h/ spadek wydatków na świadczenia alimentacyjne o 9,62%, tj. o 62 745 zł, spowodowany, między innymi, pozostawaniem do 30.09.2019 r. na niezmiennym poziomie od 2008 r., kryterium dochodowego i wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę z kwoty 1 126 zł w 2008 r. do kwoty 2 250 zł w 2019 r., co sprawia, że faktyczny dochód rodzin ubiegających się o świadczenie alimentacyjne

przekraczał ustawowe kryterium. Od 1 października 2019 r. obowiązuje kryterium w wysokości 800 zł na osobę w rodzinie (wcześniej 725 zł);

7. W zakresie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny (KDR):

8. wzrost liczby rodzin posiadających kartę o 439 rodzin. Na dzień 31.12.2019 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę w gminie Chojnice wynosiła 858 (różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków związana jest z faktem, iż Karty unieważnia się ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania). Kartę przyznano 3278 mieszkańcom gminy Chojnice, w tym 1590 Kart dla rodziców/malżonków oraz 1688 Kart dla dzieci i młodzieży. Natomiast na dzień 31.12.2018 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę wynosiła 420 (Kartę przyznano 2288 osobom).

Zauważalny wzrost w zakresie liczby złożonych wniosków przełożył się na większe obciążenie pracownika zajmującego się KDR oraz koniecznością upoważnienia kolejnej osoby do wykonywania zadań z zakresu KDR, w szczególności obsługą mieszkańców;

9. W ramach systemu oświaty:

– spadek liczby rodzin uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendiów szkolnych o 11,58%, tj. o 11 rodzin oraz zasiłków szkolnych o 85,71%, tj. o 6 rodzin, i związany z tym spadek wydatków na pomoc materialną dla uczniów o 23,57%, tj. o 65 815 zł. Powodem spadku liczby rodzin korzystających ze stypendiów szkolnych jest prawdopodobnie uzyskanie przez wiele rodzin wsparcia z Programu Rodzina 500+, natomiast spadek liczby rodzin korzystających z zasiłku szkolnego wynika z mniejszej liczby wniosków o ten rodzaj wsparcia w 2019 r.;

10. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego:

– spadek obciążenia związanego z realizacją zadań z zakresu przemocy w rodzinie, w tym w szczególności spadek wartości: prowadzonych rocznie procedur Niebieskich Kart (w 2019 r. – 37, 2018 r. – 51, 2017 r. – 36, 2016 r. – 40), spotkań grup roboczych (w 2019 r. – 120, 2018 r. – 149, 2017 r. – 123, 2016 r. – 107), wszczętych procedur Niebieskie Karty (w 2019 r. – 14, 2018 r. – 29, 2017 r. – 26, 2016 r. – 25).

Funkcjonowanie ośrodka w 2020 r., w zdecydowanej większości, polegać będzie na kontynuowaniu realizowanych – w 2019 r. i w latach wcześniejszych – zadań wynikających z przepisów obowiązującego prawa oraz na podejmowaniu przedsięwzięć wynikających z wprowadzonych w życie nowych rozwiązań prawnych, a także na inicjowaniu działań służących lepszemu zaspokojeniu potrzeb osób, rodzin i grup społecznych.

W szczególności, za priorytetowe kierunki działań przyjęto:

- udział w pracach zmierzających do opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chojnice na bieżący rok i kolejne lata;
- realizację pracy socjalnej w oparciu o kontrakty i projekty socjalne;
- rozszerzanie wymiaru i zakresu indywidualnej, zintensyfikowanej pracy socjalno-wychowawczej oraz pomocy pedagogiczno-psychologicznej, opartej na koncepcji pracy asystenta rodziny, dla rodzin wieloprotymowych z deficytami w sferze opiekuńczo-wychowawczej;
- udział w rozwijaniu oferty działań na rzecz ofiar przemocy, rozszerzaniu jej zakresu, upowszechnianiu i doskonaleniu metody pracy interdyscyplinarnej;
- realizację Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019 – 2021, rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, osłonowych: w zakresie dożywiania na lata 2019-2023 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”, „Koperta życia”, Programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny Gminy Chojnice”;
- rozwijanie oferty adresowanej do mieszkańców gminy, zwłaszcza osób starszych i z niepełnosprawnościami, poprzez pozyskiwanie środków na nowe formy wsparcia, np. opieka wytchnieniowa, opiekun osobisty osoby niepełnosprawnej, „Lokalna karta seniora”;
- podnoszenie poziomu i skuteczności funkcjonowania ośrodka, m. in. poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zatrudnionej kadry oraz rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy;
- współpracę ze służbami zatrudnienia oraz innymi podmiotami prowadzącą do aktywizacji zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, m. in. poprzez wspieranie ich w nabywaniu nowych i rozwijaniu już posiadanych umiejętności zawodowych i społecznych w ramach projektów, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, realizowanych przez organizacje pozarządowe;

Potrzeby na realizację zadań ośrodka – ich finansowy wymiar – zostały przedstawione w uchwale przyjmującej budżet gminy Chojnice na 2020 rok (Uchwała Nr XII/189/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2019 r.).

Jednocześnie, budżet ten niejednokrotnie w czasie trwania roku kalendarzowego będzie modyfikowany, ponieważ – podobnie jak w latach poprzednich – w pierwotnym planie jest niedoszacowany, zwłaszcza niedoszacowane są środki na realizację zadań zleconych, a także dotacje z budżetu państwa do zadań własnych gminy (m.in. na dożywianie, zasiłki stałe i okresowe, utrzymanie ośrodka).

Spis wykresów

Wykres 1: Liczba rodzin korzystających w latach 2017-2019 z poszczególnych obszarów wsparcia obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej.....	6
Wykres 2: Wydatki GOPS w 2018 i 2019 r. z podziałem na źródła finansowania.....	7
Wykres 3: Źródła finansowania zrealizowanych w 2018 i 2019 r. zadań w ramach systemu pomocy społecznej.....	9
Wykres 4: Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej wg typu domu.....	11
Wykres 5: Środowiska a rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w latach 2015-2019.....	19
Wykres 6 Czas pracy asystenta z rodziną w 2019 r.....	20
Wykres 7: Uczniowie korzystający ze świadczeń pomocy materialnej w ramach systemu oświaty w latach 2015-2019.....	22
Wykres 8: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 – 2019.....	26
Wykres 9: Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń z systemu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych oraz świadczenie dobry start w 2019 r.....	28
Wykres 10: Liczby rodzin i dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz wydatki na wypłaty świadczeń wychowawczych w latach 2017-2019.....	29
Wykres 11: Rodziny pobierające świadczenie wychowawcze w I poł. 2018 r. i I poł. 2019 r. wg rodzaju wniosku.....	30
Wykres 12: Rodziny korzystające ze świadczenia wychowawczego wg liczby dzieci w wieku do 18 r.ż. w latach 2018-2019.....	31
Wykres 13: Wydatki na świadczenia wychowawcze z wyszczególnieniem wydatków poniesionych w ramach koordynacji w latach 2018-2019.....	33
Wykres 14: Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2019 r.....	34
Wykres 15: Udział procentowy wydatków na zasiłki rodzinne i poszczególne rodzaje dodatków w 2019 r.....	35
Wykres 16: Wydatki na realizację świadczeń alimentacyjnych w latach 2014-2019.....	37
Wykres 17: Wykształcenie pracowników ośrodka zatrudnionych w 2019 r. na czas nieokreślony.....	41

Spis tabel

Tabela nr 1: Wydatki w latach 2016-2018 na realizację zadań w poszczególnych obszarach działania.....	7
Tabela nr 2: Przeznaczenie wydatków ośrodka w latach 2017 – 2019.....	8
Tabela nr 3: Liczba mieszkańców gminy przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2010-2019.....	11
Tabela nr 4: Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	19
Tabela nr 5: Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej.....	21
Tabela nr 6: Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2016-2019.....	23
Tabela nr 7: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2011 – 2019, z wyszczególnieniem instytucji, które wszczęły procedurę w danej rodzinie.....	27
Tabela nr 8: Wydatki na utrzymanie ośrodka w 2018 i 2019 r.....	40

Pozostałe graficzne prezentacje

Schemat nr 1: Struktura organizacyjna ośrodka.....	42
--	----

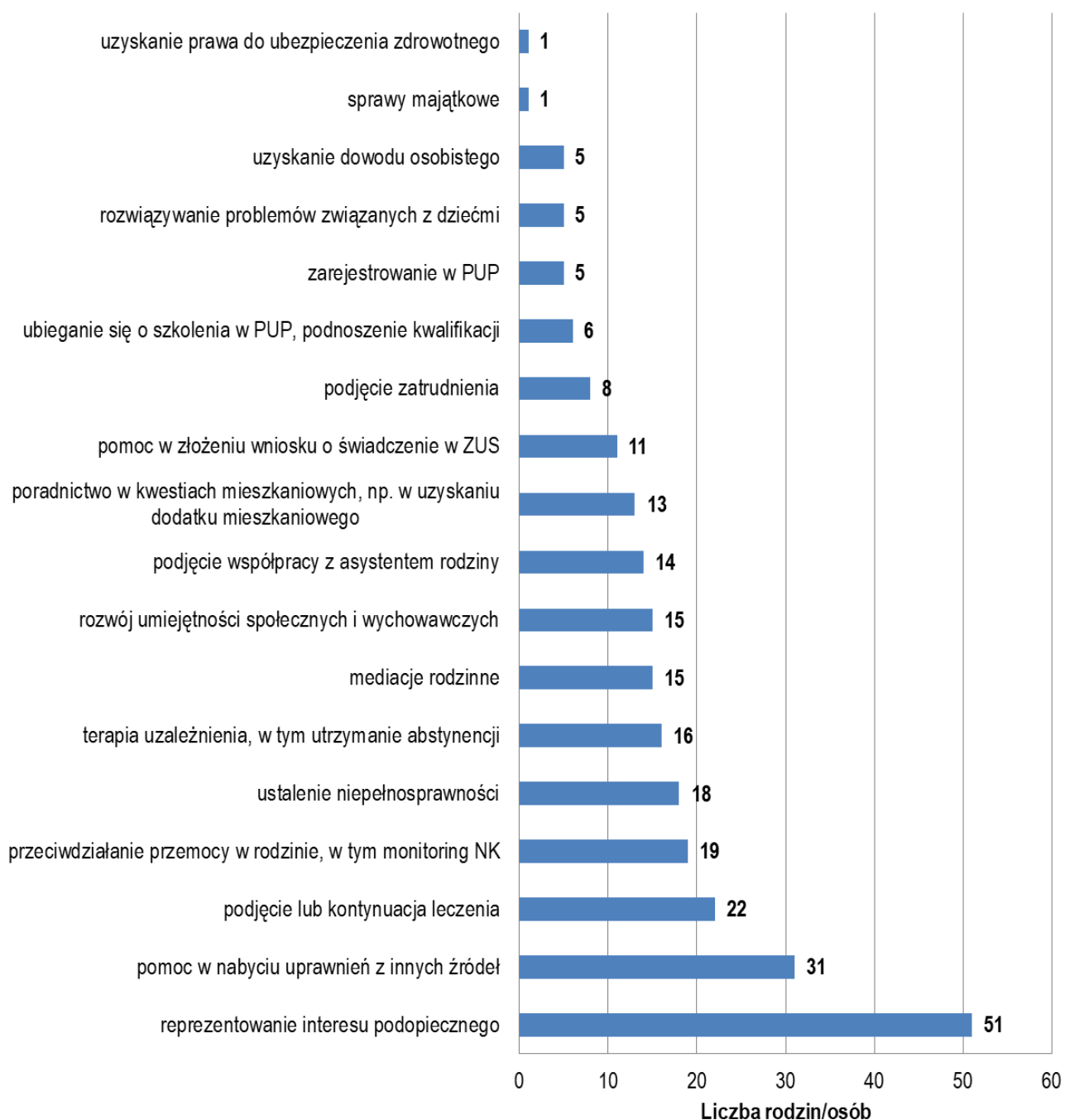
Załączniki:

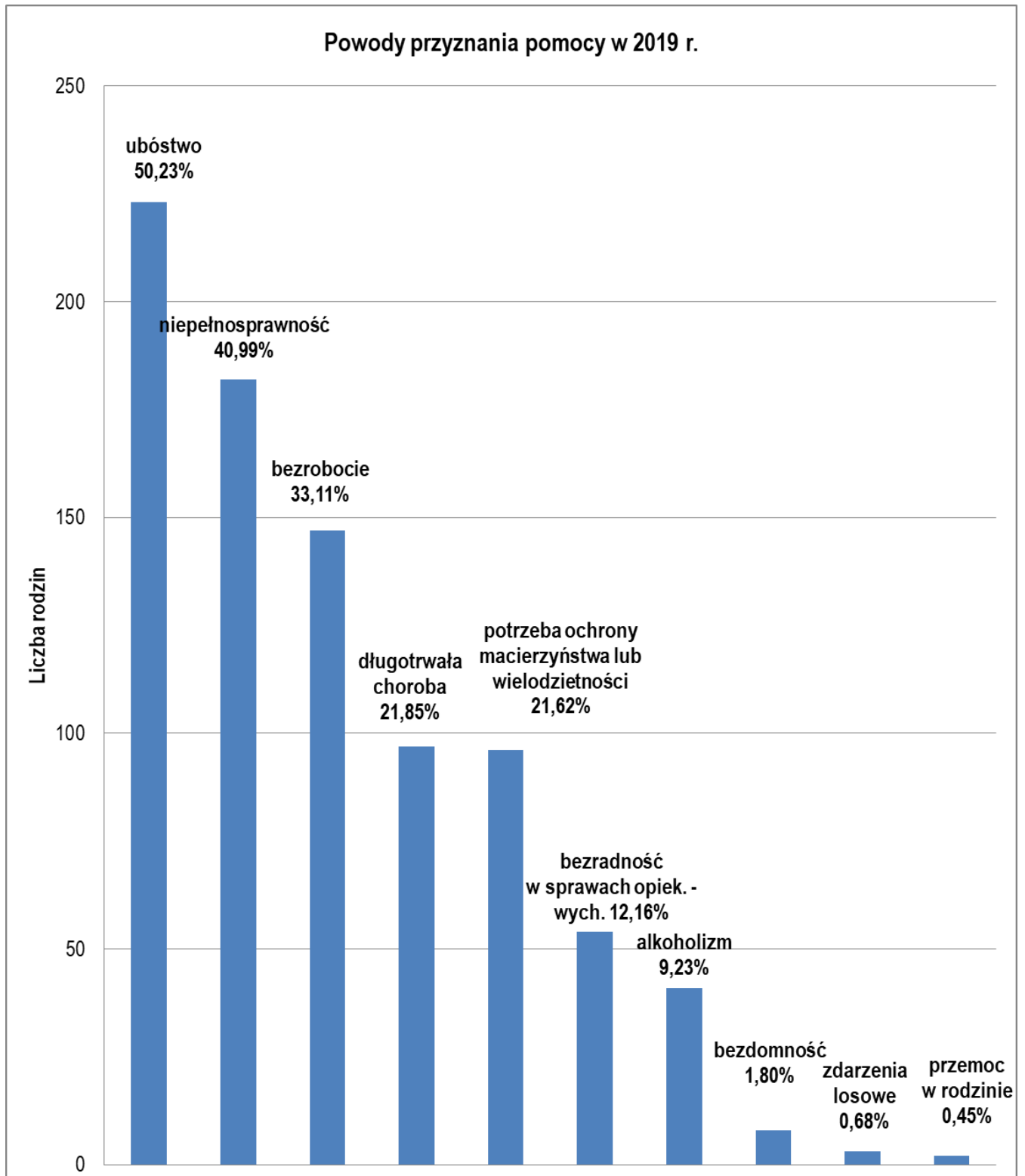
Załącznik nr 1: Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej	
Załącznik nr 2: Powody przyznania pomocy w 2019 r.	
Załącznik nr 3: Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice	
Załącznik nr 4: Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2018-2019	
Załącznik nr 5: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2018 - 2019 wg grup wiekowych	
Załącznik nr 6: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2018 – 2019 wg wykształcenia	
Załącznik nr 7: Sprawozdanie z realizacji w 2019 r. <i>Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019-2021</i>	

Załącznik nr 8: Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Załącznik nr 9: Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

Cel / rodzaj działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej w 2019 r.

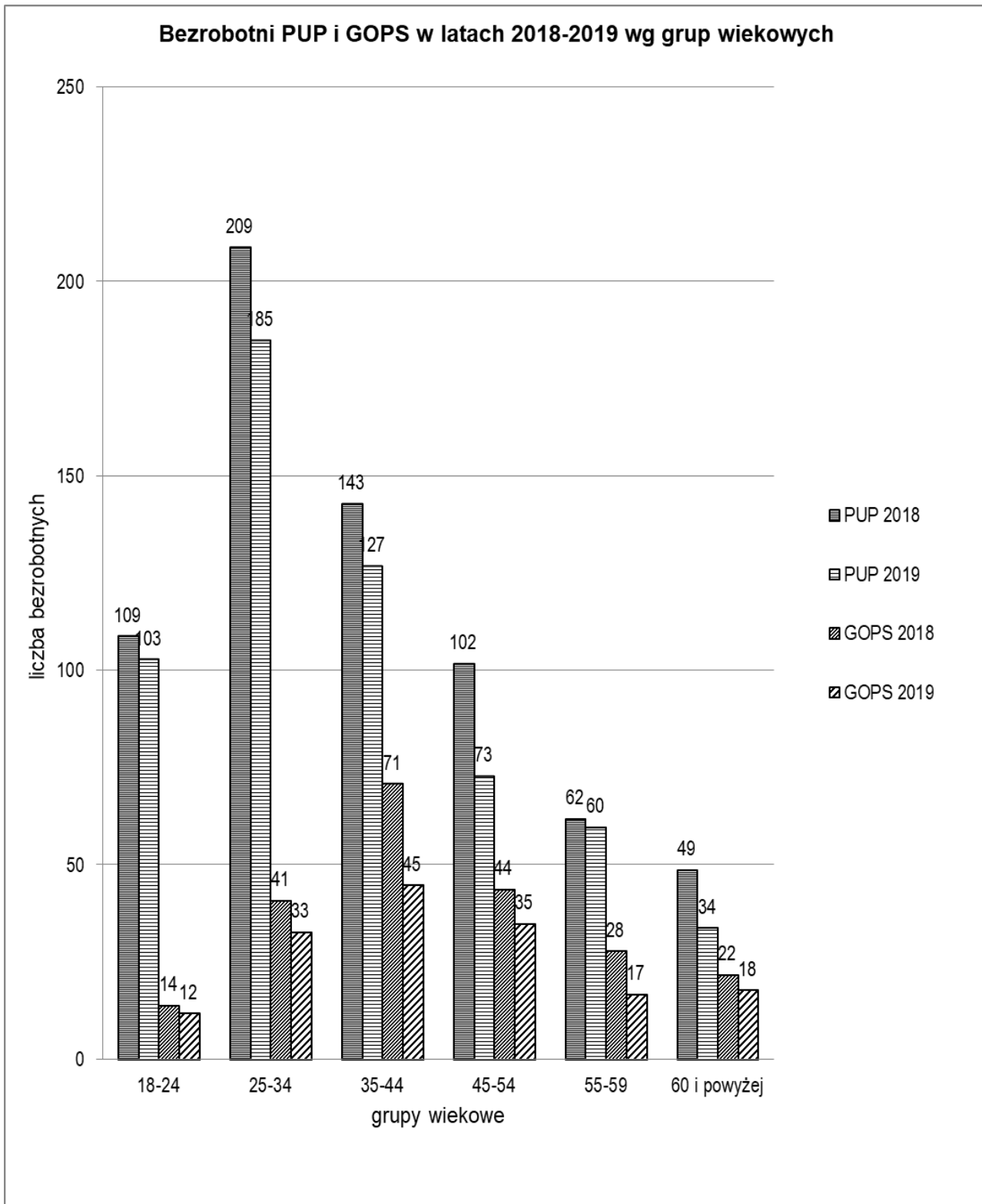

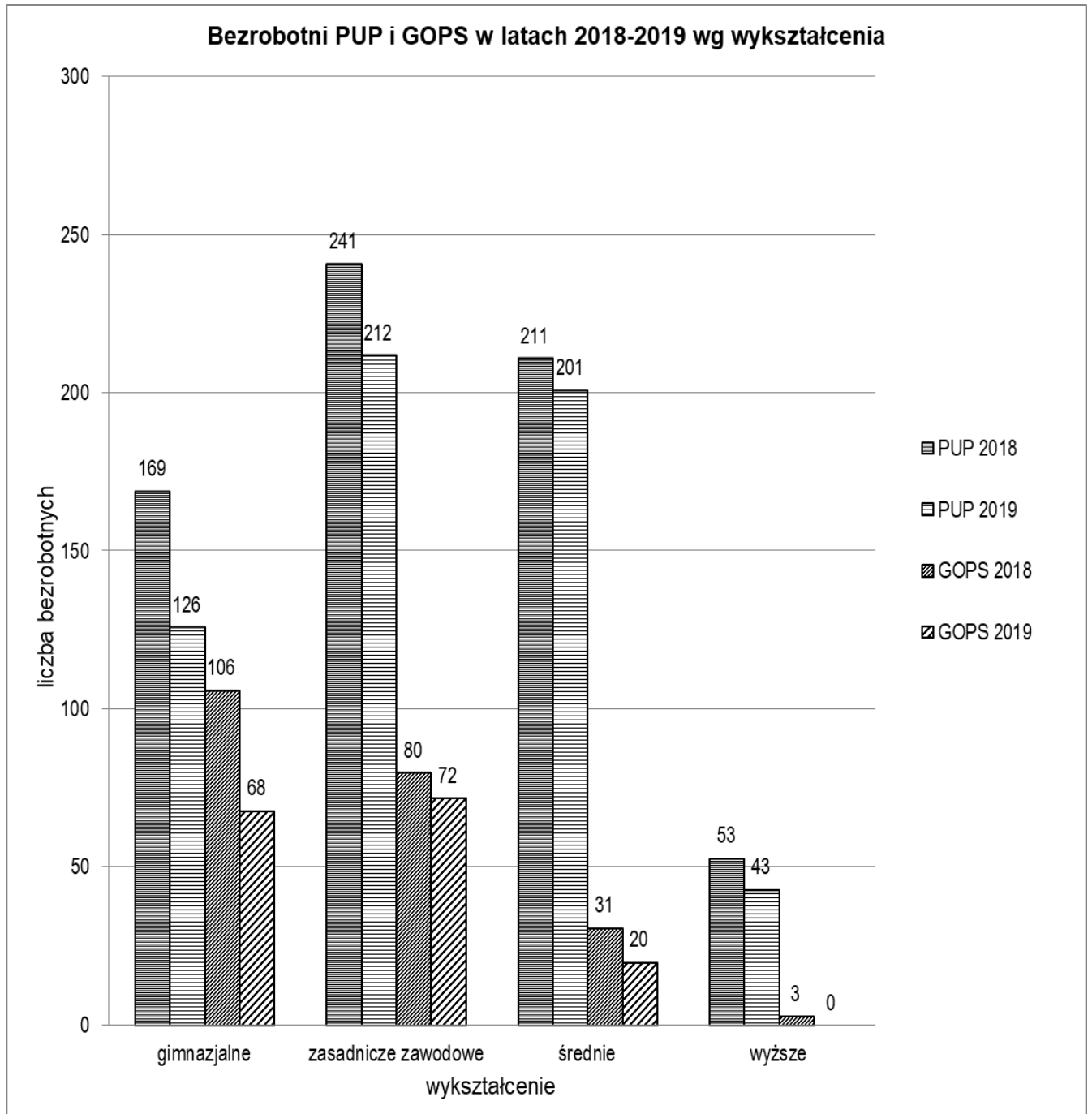
Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Rodziny do 100% kryterium dochodowego		% osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe
			Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
1.	Angowice	290	4	10	3,45
2.	Charzykowy	1924	18	32	1,66
3.	Chojnaty	216	3	8	3,70
4.	Chojniczki	1285	7	11	0,86
5.	Ciechocin	499	12	30	6,01
6.	Czarłomie-Jarcewo	341	4	7	2,05
7.	Doręgowice	325	6	10	3,08
8.	Funka	179	2	2	1,12
9.	Gockowice - Objezierze	281	5	12	4,27
10.	Granowo	213	4	4	1,88
11.	Klawkowo	449	1	2	0,45
12.	Klosnowo	154	1	1	0,65
13.	Kłodawa	328	3	13	3,96
14.	Kopernica	64	0	0	0,00
15.	Krojanty	591	5	25	4,23
16.	Kruszka	332	7	27	8,13
17.	Lichnowy	1323	11	42	3,17
18.	Lotyń	379	8	21	5,54
19.	Moszczenica	177	4	8	4,52
20.	Nieżychowice	763	9	22	2,88
21.	Nowa Cerkiew	900	8	21	2,33
22.	Nowe Ostrowite	282	3	4	1,42
23.	Nowy Dwór - Coidanki	328	6	19	5,79
24.	Ogorzeliń	1160	22	41	3,53
25.	Ostrowite	492	9	20	4,07
26.	Pawłowo	966	6	21	2,17
27.	Pawłówko	630	5	11	1,75
28.	Powałki	490	4	4	0,82
29.	Raclawki	237	5	12	5,06
30.	Silno	1016	18	62	6,10
31.	Sławęcín	557	1	4	0,72
32.	Swornegacie	1177	21	72	6,12
33.	Topole	248	0	0	0,00
34.	Zbeniny	230	1	1	0,43
		18826	223	579	3,08

Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2018-2019

Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Świadczeniobiorcy		% osób objętych pomocą OPS w 2019 r.	% osób objętych pomocą OPS w 2018 r.	Bilans 2018-2019		
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie			Różnica w punktach procentowych	Dynamika 2018=100%	Wzrost/spadek %
Angowice	290	7	22	7,59	9,44	-1,85	80,36	-19,64
Charzykowy	1924	30	61	3,17	3,07	0,10	103,27	3,27
Chojnaty	216	3	8	3,70	6,19	-2,49	59,83	-40,17
Chojniczki	1285	16	27	2,10	3,57	-1,47	58,86	-41,14
Ciechocin	499	26	73	14,63	18,64	-4,01	78,48	-21,52
Czarłomie - Jarcewo	341	9	23	6,74	12,87	-6,13	52,41	-47,59
Doręgowice	325	11	30	9,23	14,38	-5,15	64,19	-35,81
Funka	179	4	11	6,15	12,02	-5,87	51,13	-48,87
Gockowice - Objezierze	281	7	18	6,41	10,6	-4,19	60,43	-39,57
Granowo	213	5	8	3,76	7,58	-3,82	49,55	-50,45
Klawkowo	449	4	13	2,90	1,15	1,75	251,77	151,77
Kłosnowo	154	2	6	3,90	5,16	-1,26	75,51	-24,49
Kłodawa	328	9	29	8,84	9,45	-0,61	93,56	-6,44
Kopernica	64	1	1	1,56	6,15	-4,59	25,41	-74,59
Krojanty	591	20	74	12,52	10,94	1,58	114,45	14,45
Kruszka	332	11	42	12,65	14,37	-1,72	88,03	-11,97
Lichnowy	1323	20	64	4,84	6,86	-2,02	70,52	-29,48
Lotyń	379	11	25	6,60	7,61	-1,01	86,68	-13,32
Moszczenica	177	6	10	5,65	9,71	-4,06	58,18	-41,82
Niezychowice	763	20	44	5,77	6,07	-0,30	95,00	-5
Nowa Cerkiew	900	19	47	5,22	5,5	-0,28	94,95	-5,05
Nowe Ostrowite	282	4	4	1,42	4,41	-2,99	32,16	-67,84
Nowy Dwór - Cołdanki	328	11	37	11,28	12,01	-0,73	93,93	-6,07
Ogorzeliń	1160	32	65	5,60	6,13	-0,53	91,41	-8,59
Ostrowite	492	15	30	6,10	10,51	-4,41	58,02	-41,98
Pawłowo	966	29	90	9,32	8,9	0,42	104,68	4,68
Pawłówko	630	10	26	4,13	4,62	-0,49	89,33	-10,67
Powalki	490	8	15	3,06	3,7	-0,64	82,74	-17,26
Raławki	237	8	19	8,02	7,92	0,10	101,22	1,22
Silno	1016	32	93	9,15	8,77	0,38	104,37	4,37
Sławęcין	557	3	8	1,44	2,84	-1,40	50,57	-49,43
Swomegacie	1177	44	146	12,40	14,98	-2,58	82,81	-17,19
Topole	248	1	3	1,21	0	1,21	x	x
Zbeniny	230	6	20	8,70	7,83	0,87	111,06	11,06
suma:	18826	444	1192	6,33	x	x	x	x

**Sprawozdanie z realizacji w 2019 r.
„Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019-2021”**

„Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2019-2021 został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr IV/25/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28 lutego 2019 r.

Poniżej zamieszczono dane zebrane w związku z prowadzonym monitoringiem działań zaplanowanych w ww. programie:

Zadanie 1: Zapewnienie rodzinie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego, rodzinnego

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym

- poradnictwo prawne – wartość wskaźnika – **29**
- poradnictwo psychologiczne – wartość wskaźnika – **14**
- poradnictwo rodzinne – wartość wskaźnika – **16**

Zadanie 2: Motywowanie rodziców do udziału w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach – wartość wskaźnika – **11**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **1**

Zadanie 3: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z zajęć grupowych rozwijających umiejętności społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach grupowych – wartość wskaźnika – **12**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **1**

Zadanie 4: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z oferty domów kultury i świetlic wiejskich

Wskaźnik realizacji zadania: Stosunek liczby dzieci korzystających z oferty domów kultury i świetlic wiejskich do ogólnej liczby dzieci (dotyczy dzieci pozostających w bazie danych GOPS - Dział pomocy społecznej) – wartość wskaźnika – **45/1009**

Zadanie 5: Zapewnienie rodzinie usług asystenta rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny – wartość wskaźnika – **17**

Zadanie 6: Zapewnienie rodzinie wsparcia w formie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin korzystających z usług dla rodzin z dziećmi – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 7: Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób, w tym dzieci, objętych usługami – wartość wskaźnika – **15** osób, w tym **3** dzieci

Zadanie 8: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty” - **24**

Zadanie 9: Podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu, w tym uzyskanie postanowienia Sądu o zobowiązaniu do leczenia uzależnienia

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin z problemem uzależnienia zmotywowanych przez pracownika socjalnego do zgłoszenia problemu uzależnienia w GKRPA - wartość wskaźnika - **20**

Zadanie 10: Pomoc rodzicom w uzyskaniu wsparcia finansowego/rzeczowego na cele edukacyjne w formie stypendiów szkolnych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba uczniów korzystających ze stypendiów szkolnych – wartość wskaźnika – **180**
uczniów skorzystało ze stypendiów, 1 uczeń otrzymał zasiłek szkolny.

Zadanie 11: Organizowanie cyklicznych spotkań z pracownikami socjalnymi, na których omawiane będą problemy związane z diagnozowaniem sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: liczba spotkań – wartość wskaźnika – **8**

Zadanie 12: Diagnozowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem możliwości pozyskania pomocy rodziny wspierającej

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba sporządzonych diagnoz – wartość wskaźnika – **6**

Zadanie 13: Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych monitoringiem - wartość wskaźnika - **27**

Zadanie 14: Organizowanie i finansowanie szkoleń dla asystentów rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba szkoleń, w których uczestniczył asystent rodziny - wartość wskaźnika – **2**

Zadanie 15: Motywowanie członków rodzin wielodzietnych do ubiegania się o przyznanie Karty Dużej Rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Ilość wniosków złożonych przez osoby, które były motywowane przez pracowników GOPS – **95**

Zadanie 16: Koordynowanie poradnictwa w zakresie: przewyższania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych wsparciem – **17**

Zadanie 17: Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wysokość nakładów finansowych ponoszonych przez gminę w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej

W 2019 r. regulowano należność w ustawowo określonej wysokości za **12** dzieci – koszt **63 277 zł.**

Zadanie 18: Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej zakładającego w szczególności:

1. utrzymywanie przez rodziców osobistych kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów
2. udzielanie wsparcia finansowego rodzinom na dojazd do miejsca pobytu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz w związku z kosztami ponoszonymi w okresie urlopowania dzieci,
3. usługi asystenta rodziny,
4. podjęcie/utrzymanie pracy zarobkowej przez rodzica/ów,
5. udział w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne.

Wskaźnik realizacji zadania:

6. Stosunek liczby opracowanych planów do liczby rodzin, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej – wartość wskaźnika **21/21**
7. Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika - **0**
8. Liczba rodzin utrzymujących osobiste kontakty z dziećmi umieszczonymi w pieczy – wartość wskaźnika - **7**
9. Liczba zasiłków celowych na pokrycie kosztów dojazdu do miejsca pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej – wartość wskaźnika – **0**
10. Liczba pobytych dziecka przebywającego w pieczy zastępczej w rodzinie biologicznej – osobiste kontakty utrzymuje 7 dzieci: 2-je wyjeżdża na wakacje i święta, 1 spotyka się w PCPR raz w tygodniu, 1 raz

w tygodniu w rodzinie zastępczej, 1 - nieregularnie, 2-je utrzymuje stały kontakt - zamieszkiwanie z rodziną biologiczną,

11. Liczba osób, które podjęły / kontynuują pracę zarobkową - wartość wskaźnika – 1

12. Liczba rodziców uczęszczających na warsztaty – wartość wskaźnika – 1

Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba rodzin						
		2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	Łącznie
1.	Angowice	2	4	1	0	0	4	11
2.	Charzykowy	10	8	4	7	3	33	65
3.	Chojnaty	1	1	0	1	0	4	7
4.	Chojniczki	6	17	3	3	2	29	60
5.	Ciechocin	1	3	1	3	2	10	20
6.	Czartołomie - Jarcewo	2	5	0	0	1	7	15
7.	Doręgowice	1	2	1	2	2	6	14
8.	Funka	0	0	0	0	0	5	5
9.	Gockowice - Objezierze	1	3	3	0	3	10	20
10.	Granowo	0	2	0	1	1	3	7
11.	Klawkowo	1	4	1	1	1	12	20
12.	Kłosnowo	0	1	0	0	0	8	9
13.	Kłodawa	3	1	2	0	1	8	15
14.	Kopernica	0	1	0	0	0	1	2
15.	Krojanty	2	8	5	1	0	15	31
16.	Kruszka	3	8	2	2	4	9	28
17.	Lichnowy	10	13	4	10	1	24	62
18.	Lotyń	3	4	2	1	4	6	20
19.	Moszczenica	0	2	0	0	0	7	9
20.	Nieżychowice	7	5	1	1	1	12	27
21.	Nowa Cerkiew	2	13	4	2	2	21	44
22.	Nowe Ostrowite	0	1	0	0	0	15	16
23.	Nowy Dwór - Cofdanki	2	1	1	1	1	3	9
24.	Ogorzeliń	2	8	3	0	1	23	37
25.	Ostrowite	0	3	2	0	3	15	23
26.	Pawłowo	7	10	5	4	3	38	67
27.	Pawłówko - Lipienice	4	4	3	3	3	19	36
28.	Powalki	2	5	3	2	2	7	21
29.	Raclawki	2	2	1	2	0	11	18
30.	Silno	0	5	4	2	0	30	41
31.	Sławęcין	0	7	6	1	2	9	25
32.	Swornegacie	2	12	3	8	3	22	50
33.	Topole	2	4	1	1	1	7	16
34.	Zbeniny	1	3	1	0	2	6	13
RAZEM		79	170	67	59	49	439	863

Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

Raport z realizacji programu liczba zrealizowanych wniosków o:	16.06.2014r. 31.12.2014r.	01.01.2015r. 31.12.2015r.	01.01.2016r. 31.12.2016r.	01.01.2017r. 31.12.2017r.	01.01.2018r. 31.12.2018r.	01.01.2019r. 31.12.2019r.	16.06.2014r. 31.12.2019r.
dodanie nowej rodziny	79	170	67	59	49	65	489
uzupełnienie rodziny	1	1	2	0	0	1	5
przyznanie KDR dla nowego członka rodziny	2	4	18	11	10	12	57
przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był już wcześniej jej posiadaczem	2	9	27	33	36	26	133
duplikat	0	0	5	3	9	9	26
o przyznanie dodatkowej formy karty (gdy członek rodziny wielodzietnej posiada już ważną KDR w formie tradycyjnej albo elektronicznej), od 2018 r.	-	-	-	-	32	49	81
przyznanie KDR dla rodziców, którzy kiedykolwiek wychowali troje lub więcej dzieci, od 2019 r.	-	-	-	-	-	374	374
łączna liczba wniosków	84	184	119	106	136	536	1165